

Az előfizetési ára:

Egész évre . . . . . 5 frt — kr.
Fél évre . . . . . 2 „ 50 „
Negyed évre . . . . . 1 „ 25 „

Körjegyzőknek, körjegyzőknek és néptanítóknak:

Egész évre 4 forint, félévre 2 forint.

Egyes szám ára 10 kr.

Előfizethetni és egyes lappellányok: venni lehet a kiadóhivatalban, **TRAUB B. és Társa, VALENTIN Károly, BOHM M., LUZSOVICS L., WEIDINGER N.** (Domján I.) üzletében és a fődohánytözsdeben.

Hirdetések:

mindentörk árjegyzék szerint.
Bélyeg-díj minden hirdetéskor 30 kr.
Nyilttérben egy sor 10 kr.

PÉCS

Politikai vegyes tartalmu hetilap.

Hirdetéseket elfogad:

Külföldön:

Barock J. és társai **Erfurtban**, Haasenstein és Vogler, S. mer **A. Hamburgban**, Daube G. L., Knoll Ignac **Frankfurtban**, Opelick A., Schalek Henrik, Mosse Rudolf **Bécs**.

Magyarországon:

Eckstein Bernát **Goldbergban** A. V. Lang Lipót, Schwarz Guita, Somogyi F. „Első magyar nemzetközi irodai”-ja **Budapestben**.

Kiadóhivatalunk és Janovszky H. király-utcaiban levő hirdetések felvételi irodája **Pécsben**.

Kéziratok

a szerkesztőségbe, Nepomuk-utca 29. sz. küldendők.

Megjelenik minden szombaton.

Szerkesztőség: Nepomuk-utca 21. sz.

Kiadóhivatal: Nepomuk-utca 10. sz. a posta mellett.

Kéziratok nem a latnak vissza.

Az olvasókhoz!

A hatodik évfolyam elején bizalommal fordulunk a nagy közönséghez, melynek érdekeit szolgáljuk, egyrészt, hogy beszámoljunk a multáról, másrészt, hogy pár szóval jelezzük a jövőt. Ami az elsőt illeti, annélkül, hogy nagyhangsá s amellett üres szóvirágokhoz folyamodnánk, annak megítélését kizárólag olvasóinkra bizzuk; azon körülmény azonban, hogy előfizetőink száma bár lassan, de fokozatosan szaporodik, reánk nézve meggyőző bizonyítéka annak, hogy működésünk megfelel a nagy közönség igényeinek.

S a jövőről szólva, ismét mellőzzük a szóvirágokat és rámutatva 5 éves pályafutásunkra csak azt mondjuk, hogy a mik voltunk a multban, azok leszünk a jövőben is: hű szószóli szülő-városunk és megyénk érdekeinek, független megvitatói a közélet eseményeinek, fáradhatatlan harcosai az előítéleteken felülemelkedő felvilágosodott haladásnak, zászlóvivői a magyarországi szent ügyének és ez által a műveltség terjesztésének és végre: becsületes munkásai a sajtónak, kiknek lelki szemei előtt — az önérdokről megfeledkezve — csak egy fényes csillag ragyog: a z igazság! csak egy cél lebeg: a közérdek, melyek megvédelmezésében nem tekint sem személyt, sem állást, elismeréssel adozik az érdem iránt, legyen az bár a legalacsonyabb sorsban, megfenyíti a bűnt és visszaidélt, legyen bár annak elkövetője a leghalmasabb és jelszava: Isten, haza, emberiség!

A ki úgy gondolkozik, hogy a jelzett törekvések megérdemlik a gyámolítást, az nem fogja azt fölünk megtagadni. Ellenkező esetben hiába minden kérés szó. De mi azt hisszük, hogy városunk és megyénk intelligenciája megérti a mi szavunkat és midőn ezen reményünknek kifejezést adnánk, azon ígéretünk nyilvánítása mellett, hogy a lapunk tartalmassá tevésére irányított gondoskodásunk a jövőben az eddiginél még fokozottabb lesz, a feladatunk teljesítésével járó rendkívüli anyagi és szellemi áldozatokra hivatkozva, kérjük a nagy közönség pártfogását, mi nélkül hirlap huzamosabb ideig nem tarthatja fenn magát.

Fekete Mihály, Feiler Mihály, lapfajtáldozos, felelős szerkesztő.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . . . 5 frt — kr.
Fél évre . . . . . 2 „ 50 „
Negyed évre . . . . . 1 „ 25 „

Körjegyzőknek és néptanítóknak

Egész évre . . . . . 4 frt.
Fél évre . . . . . 2 frt.

A „Pécs” kiadóhivatala.

Uj év.

— Mi egy évvel szegényebbek vagyunk, a történelem egy évvel gazdagabb lett.

De midőn a letűnt évtől bucsuzunk: mult, jelen, jövő egy gondolatban folyik össze: a mulandóságban. Egyiknek gyorsan, másiknak lassan, annak örömeivel, ennek keserveivel, de év év után leperg, az idő halad előre, fel nem tartóztathatja semmi emberi hatalom. Mulandó minden, csak a kor nagy eseményeit, a szellem-örökség emlékeit öröklő a történelem. Az egyesnek tevékenységét megőrli az idő; megnyugtatóul csak az szolgálhat, hogy munkája, vagy hivatásának hű teljesítése által népének, hazájának erejét nevelte a jövővédő kor akadályainak leküzdésére.

Bármit hozott is az emlékezetnek átadott év, nehéz szívvel válnak el attól. A változhatatlanban megnyugvást feldúlja a kételkedő kérdés: jobb lesz-e a beköszöntött év? De a könyv tele van rejtélyvel. Háromszázhatvanöt lapját sűrű fátyol fedi, melyet hiába igyekezzik eltávolítani a hatalmas, vagy gyenge; az úr, vagy a szolga; tartalma titok. Egy van esupán, mely a kételkedést elzavarja, mely erőt ad az ingadozóknak és eloszlatja az agályt — a remény. E derengő sugár varázshatása alatt szoktuk üdvözölni az új évet, ez nyújt jogosultságot, meletet a jó kívánatoknak.

Azt szokták mondani: az ó esztendő előre veti árnyékát az új évre. Ha ez igaz, úgy reményünk a jobb napokhoz nagyon is gyenge lenne; mert a lefolyt év viharai, viszontagságai, esalódásai nem sok jót engednek következtetni; a jelek a politikai láthatárán derült, szép idővel épen nem biztatnak; hiszen ki-ki érzi azt a nehéz, nyomasztó, le-sújtó hangulatot, mely akkor támad, ha, mint szokták mondani: „valami van a levegőben.” Sőt még tovább is mennek, nyíltan hirdetve, hogy az új év nagy és rémes háborút hoz és ebben monarchiáknak, hazáknak is kiváló osztályrészt jut. Az előkészületek folynak, Európa minden hatalmassága fegyverkezik, alkalom is van — a nép akarata, óhajta pedig nem igen játszik szerepet az államférfiak kártyáiban. Ma valóban nem tudhatni, melyik kerül nagyobb áldozatba: a béke fenntartása, vagy a háború viselése? Azt látjuk, hogy a Félke csak óriási erőlködéssel, majdnem elviselhetetlen anyagi és erkölcsi áldozatok árán szeretett meg; hogy hosszú évek munkája sem szerzett nekünk sehol biztos támaszt,

őszinte baráti segílyt; hogy a békének ugynevezett áldásai nagyon is kétes értékűek, vagy épen el is maradtak — de a háború rémeit ki merné kívánni, esélyeiben ki tudna biztos számítás tenni a jövő számára? És még sem szabad esüggednünk; voltak nehezebb, komorabb idők is, de a nyomasztó köd a véletlen egy szerencsés esélye által indítatva, elvonult, a láthatár újra tisztult lón.

Adja Isten, hogy most is elvonuljon!

Az ország belügyeiben is, pénzügyi és gazdasági viszonyaiban sok gonddal, bajjal, esalódással kellett megküzdnetünk. De a remény nem halt ki, a nemzet munkássága, takarékosága, esélyes gondossága által új erőre kelhet, a hazafiság igaz ártérsze s a jobb jövőbeni hit még nagyobb sebeket is behegeszthet. Legyünk munkás polgárai a hazának, fáradhatatlan harcossai a közügyeknek és igyekezzünk a társadalom körében is tevékenyen, áldásosan hatni és munkálkodni. Igaz, hogy állami és társadalmi hiányaink, mulasztásaink, bajaink számosak és sokfélék, de a mint igaz az, hogy azok előűzésében mindnyájan részesek vagyunk, úgy az orvoslás művében is egyenként és összesen részt kell vennünk. Az állam nehézségeit csakhamar eltüntetheti a tapasztalatokon okuló kormányzat gondossága és erélye — a társadalom mulasztásait már nehezebben lehet elfeledtetni, ahöz nagy igyekezet és tartós munkálkodás, az erők össztevékenysége kívánatik meg. Csak a mindkét uton való önzetetes munkálkodás hozza meg a sikert. A haza szeretete adja meg hozzá az erőt, a magyar nép józan gondolkodása, a haladás szükségére iránti vonzalma, a szabadelvű eszmékhez ragaszkodása tegye könnyebbé a küzdelmet.

Adjon Isten boldog új évet szeretett hazáknak!

A fentebb jelzett nagy cél elérését munkálni e kis körben mi is szent kötelességünknek tartjuk ezentúl is.

Épen ez okból melegen üdvözöljük lapunk barátait, olvasóit, kik önzetlen szolgálattalunkban támogatásunkra vannak; kik rokonszenvvel kísérik működésünket és, híven az általunk követett eszmékhez, megörzik részünkre barátságukat.

Versenyezni a közügyek szolgálatában mindenkinek szabad, de a több éven át kitartással megvívott küzdelem iránti elismerésre mi is jogosan igényt tartunk. Szolgáljon érte abbéli ígéretünk, hogy: célunk leendő továbbra is szembe nézni azokkal, kiknek

hiúsága, vagy tehetetlensége zavarja a becsületes szándék versenyét, de mindig együtt leszünk azokkal, kik nem riadnak vissza az áldozatoktól, melyek a magyar boldogulását célozzák; követelni fogjuk mindazon állami és társadalmi intézményeket, melyek a népnek munkát és jólétet, hazáknak anyagi, politikai és erkölcsi súlyt, városunkra nézve pedig fejlődést és minden irányban haladást biztosítanak. Társadalmi tekintetben annak művelésére, a jótékonyág gyakorlásának terjesztésére és fokozására igyekezzük hatni és mindenkor a vallás és lelkiismeret szabadságának őrei leszünk.

Es legyen szavunk bármely igénytelen, helyet foglalhat azért minden nagy törekvés mellett; mert a tettek nagyságát az önzetlen, igaz törekvés, a szándék egyenessége adja meg.

Adjon Isten boldog új évet lapunk barátainak, olvasóinak!

A pénzügyi helyzetről.

A legutóbbi időben felmerült póthitelek nagy része és különösen a földmívelési miniszter palotájának póthitele mindazon kellekkel el van látva, melyek teljes mértékben alkalmasak arra, hogy egy kormányt, mint a szabadelvű pártot tekintélyükben és a földmívelési minisztert politikai életrealóságában érzékenyen megtámadják.

Nem kell hozzá ellenzéki malicia, de nem szükséges még — egyébként jóindulatu — ellenzéki érzület sem, csak foglalkozzék valaki az ország ügyeivel komolyan, hogy be lássa azt, miszerint egy objektum építtetésének olyan terve, mely kivételében minden 100 ftra 60 ftrnyi póthitelt von maga után, a könnyelműségnek olyan sajtósági között fogadtatott el, melyek egy tulajdonos szempontjából is elítélendők, egy alkotmányos miniszter tekintetéből pedig valóságos bűnt képeznek.

Egy milliónyi terv mellett 600,000 ftrnyi póthitel, mely az előre nem látott épitkezési nehézségek körülményével van okadatolva, tökéletesen elegendő arra nézve, hogy azt a különben sem fukar szava ellenzék a közel edű választások alkalmával oly irányban szák mánnyolja ki, mely bizonyára sem a kormány-nak, sem pártjának javára nem fog válni.

Es mind ez mi okból? Azért, hogy az olesó alapon benyújtott terv annál könnyebben elfogadtassék, jól tulva a miniszter

A „PÉCS” TÁRCAJA.

A három nap.

Chamisso után.

Nem ily ezüst színű volt
Mindig fűrtös hajam,
Hisz volt idő, mikor még
Ifju valék magam.

S ha rád tekintek, lányka,
Mi vig, rézsás vagy és
Ifju: felém a multból
Száll az emlékezés!

Anyádnak édes anyját
— Szébb még soh'sem tűnt föl —
Miként napot esodálám
Vakitva fényétől.

Kéjt rezdített meg bennem
Keze nyomása s lám
Ó más felé hajolt — én
Uj honba távozám.

Későn jövelk hazamba
A tévelygés után
S a hon egén a másik
Nap ragyogott reám.

Igen, anyád, leányka,
Szébb még soh'sem tűnt föl
Miként napot esodálám
Vakitva fényétől.

Ó esokra nyujtá egykor
— Remegtem — homlokát,
Máshoz hajolt — s távozam
A tengereken át.

Elalmodám, esirtam
Az éltet, agg vagyok,
Jövök s a harmadik nap
Az ég körén ragyog.

Te vagy, te bájos lányka,
Szébb még soh'sem tűnt föl,
Miként napot esodálám
Vakitva fényétől.

Te ajkadat nyujtod már
Részvétél én felém
S máshoz hajolt — a földbe
Pihenni térek én.

Boldog új évet!

— A „Pécs” eredeti tárczája —

Van olyan jószívű orvos, a ki a beteg fétjnek fiatal feleségét azzal vigasztalja: ne busuljon nagysád, kegyed szép is, fiatal is; ha az Isten elveszi a z t, lesz más s.

Igy vagyunk az ó esztendővel is. Volt — nincs; van érette más. Merő komédia az, a mit a bucsuzásal véghezviszünk. Sajnálkozunk, sopánkodunk rajta, újra meg újra visszahívjuk, keblünkre öleljük, beszélünk neki örök hűségéről, biztosítjuk a soha el nem feledésről és ha aztán lealdozik, vagyis a természet rendje kérélelhetetlenül elszójtja tőlünk — derülten, vig kedélyllyel, gondatlanul üdvözöljük az újat, mely kacérokva sejteti kecsseit: a reményeket, mely igéreteivel elkábit és apró szines cukorkákkal, vagyis

százfélé jó kívánattal megédesíti szájunk ízét. Ha egy ilyen esztendőről ily kérdéssel kellene tárcát írniuk: mi lesz a sorsom? könnyen tülehetnénk a válaszon s ez: feledd!

De hát voltaképen érdemel e má t az a valami, a mire azt mondják: ó, régi! Tuléte magát, tengődik, ereje kifogyott, olyan gyenge már, hogy az ujszülött csecsemő is kizavarja lektéből — aztán, mint egyik magyar bölcsészünk mondá: mért lenne a nevének ember, ha nem lennének halátlanak?

Azért hát csak váljunk el tükében, átadunk az örökkevalóságunk, esendes nyugodalmat kívánunk nek-ed 1886, és légy üdvözölve, százszor köszöntve te életvidor, fiatal 1887, kit mi ujságírók, poéták már csak azért is szivesen látunk, mert uralkodó jelvényed a hold, a méla, ábrándos, szelid hold.

Amde ha itt vagy és barátságos „Isten hozott”-tal fogadunk, meg kell gyorsan ismerkedned a helyzettel. Pedig ez elég zavaros. Tele van hínárral, tekervényes szálakkal. Gondold meg, hogy vajmi rövid életet élsz; ha pedig tenni akarsz, használd fel az időt okosan, és ha jót akarsz velünk, ne tétovázz a szerencse osztogatásával, mert tudod, hogy póthitelre épen nem számíthatasz. Meg kell becsülnöd magad, mert Európa szemé read néz; ez a tetszelgő, kényes és szörnyen tapasztalt vén leány pedig nagyon szigorú kritikus; a kit ez nyelvére vesz, annak még a történelemben is meg lesz örökitve a hasonmása.

Elődöd — Isten nyugosztalja — nagy rendteliséget hagyott maga után. Megzavart min'ent, embereket és állapotokat úgy, hogy akármerre nézsz, keletre, vagy északra, nyugatra, vagy délre — mindentűr zürzavart találsz. Hiszen elég, ha arra a fura állapotra mutatunk, hogy a szabad francia a zsarok muszkával ölelkezik, az orosz gyűlöli a szerbet, m meg a töröknek fűgét mutatva a bolgárokért rajjongunk. Ha . . . de hiszen nem szükséges kalauzolnom

téged; aztán Pétervárra például ugyssem kísérhetnétek, mert ott az adjuvánsoknak nem jól áll a világ sora.

Es mi tures-tagadás, szép magyar hazánkban sincs rendén a széna. A máskor tejjel-mézéll folyó Kanaában méz már rég nincs, a tej már fogyóban a borra törvényt szabnak, a kenyér meg drága s pénz — az legkevésbé. Kezdedben a választás, nehéz egy dolog, de tul kell esni rajta. Légy esélyes, óvatos; tedd mérlegre azt, a ki ad, meg azt, a ki igér; szóval: sok szerencsét kívánok hozzá, csak legyen már egyszer read és jobb idő!

Aztán jártadban, keltebben pislants reánk is, a mi édes, ósrégi, de fiatal tüzzel előre törekvő városunkra. Add meg nekünk valahára valóságban azt, a mit elődeid csak elvben adtak s ne engedj, hogy adományod áldásain összecivakojunk. Itt könnyű a munkád, rendtelenségre nem találsz. A mit mi ké-rünk, a mit mi várunk, az olyan természetes, hogy kevés fáradtsággal és egy kis jóakarattal voltaképen mi is megszereshetnők; de ha te hozod meg, annál jobb. Fel se sorolom egyenként, belátsz te a szivekbe, vesékbe és a városi pénztárunk mélységébe s ha lapunknak csak egy számát is elolvasod, ismerni fogod ő s zes vágyainkat, reményeinket, célzatainkat; ha pedig szigoruan számom kéred (a törvény módját alta) azt, a mi történt, könnyen elgázodol a dolgon, mert mint egyik városi bizottsági tag ur interpellációjában szokta mondani: „hát semmi sem történt!” (pedig történt: lásd a plébánosok jelentését a predikációk ügyében). A többség nem is hiszi el, hogy nem történt semmi; mert már az is sok, ha nincs zavar és rendtelenség; az se tagadható, hogy városunk épül, fejlődik — de azért áldásából bőven ránk fér, például, hogy többet ne említsünk, vizet kérünk — a bolokányi uszodába. Aztán majd elfelejtetem — a város atyáinak fele — mandátumuk lejárván — sovárogra tekint feléd. Örömlőim fognak, igérnek füt-fát, megzavarnak párt-

egyébként, hogy a megkezdett építkezés folytatásának nagyobb költségeit a képviselőház többé nem tagadhatja meg. Ez egyszerűen nem komoly eljárás. Az ország pénzügyi érdekei tekintetében éppen ezek jelen állapota mellett bujósdi játszani nem lehet.

Az ilyen háfgondolat melletti eljárás azon kormány és párt elleni bizalmatlanságot foglal magában az illető miniszter részéről, a mely kormányt és pártot az ország közvéleménye már egy évtized óta feltétlen bizalommal követ és a mely miniszter a maga kormányterveinek megvalósítására az egyenes komoly utat nem tartja biztosnak, hanem kénytelen olyan fogásokhoz folyamodni, melyek a magánviszonyokban talán megengedhetők, de az ország ügyeiben a minisztert támogató párt félrevezetésével egyet jelentenek, az nem miniszternek való; annál kevésbé, mert az ilyen eljárás az ország ügyeit a legsúlyosabb körülmények között vezetett kormányának és pártjának érzékeny kompromittálását vonja maga után.

Pedig ha valamikor, ugy most egyrészt az öt évre történendő választások, másrészt és különösen a legnagyobb mértékben veszélyes külügyi helyzet szempontjából a kormányának és pártjának teljes erejére van szükség.

Az ellenzék vándor apostolai már megindultak; Kárpátoktól Adriáig zengeni fognak azon melódiák, melyek nem kevesebbről, mint arról fognak szólni, hogy a kormány és pártja tönkre teszik az országot és ez az utolsó alkalom, melynek felhasználásával — az ő felfogásuk szerint — már itt a magyar földön lehetne a mennyeknek országát elővarázsolni. Gondolható, hogy az igazán milyen eszközei fognak igénybe venni!

A külügyi helyzet több, mint veszélyes. Keleten fennforgó életérdekeink komoly veszélyeztetése mellett szinte hihetetlennek tetszik, hogy a legközelebbi jövőben teendő legsúlyosabb áldozatok nélkül azok megvédelmezése lehetséges legyen.

Ha pedig hozzá vesszük még a pénzügyi helyzet súlyos voltát, mely téren a pénzügyminisztertől már huzamosabb idő óta nem hallunk egyebet, mint, úgy látszik, általa soha be nem váltandó ígéretek és egyre nagyobbodó deficitet: nem csoda, ha magában a kormányban elfojthatatlan marad a felháborodás olyan esetek alkalmából, mint a milyen a földmívelési miniszter póthitele, a milyen a pénzügyminiszter budgetének rosszabbodása és a milyen a pénzügyminiszter által kreált azon „ellátási rokkant intézmény”, mely állandó kataszteri hivatal cím alatt ismeretes és melyben koronás és nem koronás címerű végzett földbirtokosok azért helyeztetnek el, hogy állandó pénzszarvak miatt — az állam költségén napidíjaz kiutazásokat tegyenek a kerületbe. A pénzügyminiszteri tárcán tapasztalt eredménytelenség és a földmívelési tárcában uralkodó eszményküliség a legnagyobb mértékben alkalmasak arra, hogy a kormány és kormánypárt iránti azon bizalom, mely őket egy decenniumon keresztül körülvette, az ország közvéleményében meggingjon.

A pénzügyminiszteri tárcában — a konverzió óta — mást, mint deficit-nagyobbodást és szigorúan fiskális irányt, nem látunk; a földmívelési tárcán politikája pedig már évek óta nem áll egyébként, mint azon eszmék

szellemnélküli megvalósításából, melyeket egykoron még Kemény Gábor báró kezdeményezett.

Ismeretes pedig, hogy a politikában annak jó, vagy rossz volta felett annak eredménye, vagy eredménytelensége dönt. Ezen, a nemzeti élet legfontosabb ágával foglalkozó két tárcán terén az eddigi politika teljesen eredménytelen maradt.

Ezen oknál fogva a kormánypárti sajtónak kötelességében és magának a kormánypártnak érdekében áll ezen két tárcán terén akár személyváltozással, akár a nélkül olyan befolyás érvényesítését követelni, mely egyrészt az ország pénzügyi és földmívelési érdekeinek megfelel, másrészt a kormánypártnak a jövő nagy feladatai tekintetéből szükséges tekintélye és a közeledő választások sikere céljából elengedhetetlen.

A nagyobbodó deficit és a 60%-os póthitelezések kérelhetetlen következettséggel meg fogják fosztani a kormánypártot a közvélemény bizalmától. És éppen ezért, de meg az ország legtöbb érdekeinek szempontjából hangsúlyoznunk kell, hogy az ily gazdálkodással okvetetlen és a legrövidebb idő alatt szakítani kell és az ország vagyoni tehetősége által meghatározott irányt követve államháztartásunkban az egyensúly helyreállítására kell törekednünk.

Remélhetjük-e a pénzügyi egyensúly helyreállítását? Minden esetre, ámbár bizonyos, hogy rövid idő alatt alig, a jelen adózási viszonyok között s különösen a külpolitikai helyzet mellett, mely az állig fegyverkezést kötelességünké teszi — határozottan nem.

A pénzügyi egyensúly elérése függ első sorban a költségvetés jószágától s hogy az a jövőre nézve megbízható lesz, az a pénzügyi bizottság csak inémet befezett működéséből, a mennyiben a költségvetés minden tétele a legszigorúbb realitással állapított meg, bátran következtethető. Függ másodsorban az egyensúly elérése kiadásaink kevesbitésétől, mire a legtermészetesebb takarékosági ösztönnel már régen kellett volna bennünket sarkalni s végre: bevételeink szaporításától.

A kormány a bevételek szaporítására több intézkedést helyez kilátásba, minők: a távirat- és posta-ügy egyesítése, valamint egyes vasut-ágak ügyes csoportosítása által nagyobb jövedelmezőség elérése, a bélyeg és illetékek emelése, a szállítás megdrágítása s az államadósságok konvertálása utján a kamattétel csökkentése. Lesz alkalmunk e kilátásba helyezett ígéretekkel, ha majd törvényjavaslatokká válva az országgyűlés elé terjesztetnek, behatárolt foglalkozni. De azt már most is hangsúlyozzuk, hogy az egyensúly helyreállítása újabb áldozatok nélkül lehetetlen s mivel azon állam, mely adósságát minden évben szaporítja, csak egy biztos jövőt él meg s ez a pénzügyi tönk, ennek elkerülhetésére a bevételeink emelkedését célzó intézkedéseket helyeselnünk kell, bármily nehezebbre essenek is azok az adózók közönségnek.

† Schusztler Antal

(1819-1887.)

Az én nevelőm.

Nehéz csak egy napot is kifogástalanul eltölteni, mennyivel nagyobb szerencse, ha egy feldethetetlen élet áll szemünk előtt, midőn visszatérünk lezajlott közdelem-napjainkra. Diogenes világos nappal lámpafénnyel kereste a feladatokat megoldó em-

taktikával, predikálnak morált, kérnek, hizelegnek, van olyan is, a ki fenyeget, akárhányszor szavát adja, hogy egy üléstől sem marad el (tárcára se néz később) ... lásd: nehéz, terhes munka az, a mit ötvenkét hét alatt széles e világon végezned kell. Azért is üdvözlünk oly szívélyességgel és millió meg millió ajak rebegi feléd:

Boldog új évet!

Ypszilon.

Mit hozott a Jézuska?

— A „Pécs” eredeti tárcája. —

Általánosan bevett szokás, hogy a család mindenik tagjának születése, vagy neve-napján ajándékkal kedveskednek a családhoz tartozók és ismerősök. A gyermekek már előre örülnek, ha a papa, vagy mama születésnapja közeleg; az a boldog, a ki először adhatja át csekélyke ajándékát.

Mennyire másként áll ez a dolog a keresztény anyaszentegyház nagy családjánál, mikor a nagy család fejének, Jézusnak születésnapja közeleg. Nem sietnek a tagok neki — miként a keleti bölcsek — ajándékokat adni, sőt elvárják, hogy az hozzon önének; mert hiszen mit is adhatna annak az ember, ki semmi nélkül nem szükkölködik.

Azért legkedvesebb ünnep a karácsony ünnep, mert ilyenkor a jászolban született Jézus megemlékezik azokról a gyermekekről, a kik jók és engedelmesekek; de mivel vannak nemcsak kicsiny, hanem felnőtt, sőt ösz tüvel dicsekvő gyermekek is, a kik szintén várják a Jézuska ajándékát: az a tehát, a ki előtt nincs sem szegény, sem gazdag, lejedelem, vagy koldus között különbség, elhozza mindenkinek, nagyoknak és kicsinyeknek a nekivaló ajándékot.

Ilyen Jézuska által küldött karácsonyi ajándékkal akarta Tóth Dávid gazda is megajándékozni

élete párját, a jámbor Panna asszonyt, no meg — az igazat megvallva — jó magát is. Becsületes, szorgalmas és istenfélő ember volt egész életében, meg is érdemelt, hogy egyszer neki is hozzon a Jézuska valamit.

Irni olvasni tudott, hát föl is használta e tudományát. Szomszédja, a gölöncsér, újságot „jártatott”, ebből aztán ő hűségesen elolvastva mindazt, a mi a „gyengült-szeműek kedvéért” nagy betűkkel volt nyomtatva — a végén.

— Nem kerül pénzbe — szokta mondani — aztán tanulok is belőle.

Ilyen nagy betűkkel nyomtatott valamiből aztán kiokoskodta Dávid ur, hogy Bécsben igen finom, tréfás és meleg jáger harisnyákat (Jäger-féle) lehet kapni potom áron; zsebkendőket, zseborát, asztalterítőt, örökös tűzszerszámot stb. Milyen nagyszerű lesz az s mennyire megörül majd Panna asszony neki, mikor átadja a sok „fain” zsebkendőt.

— Látod Panna! ezt a Jézuska hozta, mert jó asszony vagy, karácsonyi ajándékot; én meg olyan könnyen töröm a hideget a jó meleg jáger-harisnyákban, a miből nem is egyet, hanem hat párt adnak 97 krért, itthon alig kapnék érte egy párt, mert azokba a hosszúszerű harisnyákba sok gyapjú folymej. Mégis jó, hogy olvasni és írni tudok, no meg, hogy a gölöncsér szomszéd újságot „jártat.”

Meg is írta Dávid gazda szép kacskaringós betűkkel „Julius Fekete milyen tisztelt gyáros urnak Wien”, hogy küldjön neki azokból a finom és olcsó portékákból, utánnévetel mellett, de úgy, hogy karácsonyra rendszeres megérkezzenek titoktartás mellett, mert ezt a felesége nem is tudja. Hanem az „atre-czert”, hogy biztosabban kézre menjen, a rektor ural iratta.

Hihetetlen gyorsasággal meg is érkezett a megrendelt portéka skatnyába, természetesen papírhulla-

bereket; én megfordítva: homályburkolta rovarként azon világgóság vezérlésével fedeztem fel nevelőm aranyjelmét, melyet lángoló leike lövelt maga körül. Érzem, hogy joggal élek szavaimmal, mert nem túlzás a fentjelzett kitétel, egy csodabuzgósgú egyén nem szűnő tevékenységéről lévén szó, a ki működéséhez a gondviselésől oly nagy kört nyert, melyen belül áldáshozó iparkodása messze szélesedve kiterjedt. Megesalom várakozásában a nagy igényt támasztó, ha azt kívánja tőlem, hogy oly egyént mutassak be, a ki magán körök szalonjain, sima kezű földi mindenhatók fondorkodásaival szemben képviseli a vallásos nevelés érdekeit; arra sem volt nevelőm az ég akarata által kiszemelve, hogy ügybuzgósga nagyobb területek hit-életét rendezze apostoli belátással; oda sem termett, a hol jó arccal kell a fájdalom szemébe nézni vallásunk érdekében; mert lelke legkisebb mozzanata is mindig kiült arcára, mely keble összes érzelméről, vágyai egész tengeréről csalhatatlanul beszámolt.

A felsőbb intéző kéz életének főirányát a példaad sba tette le, vagyis azon ténre terelte, mely a vallásigyet minden egyébnél jobban felvirágoztatja. Fogékony lelke szigorral alkalmazta önmagára Kempis Tamás forró öhaját: Vajha annyi gondot fordítanék a vétekek kigyomlálására és az erények meggyökereztetésére, mint a tudományos kérdések támasztására, nem volna annyi baj és botrán a nép között! E szótát áldozta a világból a pécsi papnevelő-intézet küszöbéig, hogy azt lépve, pappá legyen. — Nem a gyermek lépésével vette pályautját a szentély felé, mert ezt talán a szülők gyászszerepe befolyásolhatta volna, ő az élet némely nyomos tapasztalatával ajánlotta fel szolgálatát az egyháznak és pedig akkor, midőn saját szarvya is biztosíthatna volna a világi szebb jövőt; innét magyarázható, hogy konfesszori lelkületének vallásos alapját sem a nevelő-intézet szelleme, hanem Budapest lauit erkölcsé tette le, a hol erős lelke egész reakciójával üdördött meg a hit-hidegösztörmetől; a hol legutóbban elbuktak, ott őt idealizmus felemelte. Önvallomását közzlöm, mit oly sokszor ismételt: „ha szülőim keze nyomatit elcsorogtatnivaló viselő zavartalan lelkületem nem juttat oly kirívó ellentétbe Budapest szellemével, akkor tán ma az egyházat mint festő, v. építő szolgálat; hogy pappá lettem és boldog vagyok; azt a bűnnek köszönöm.” Már ezen körülmény is újjal mutat arra, hogy ifjúkor emlékei a koránérő ifjú komoly lelkületében ércnyomokként hagytak, melyeknek igen sokszor öszbeborult feje érvényt engedett. Így az ő idejében divó testet és lelket edző daékélet mely a nélkülözések által szoktatta az ifjakat a szorgalom és az önmérséklés útjára, egész életére oly benyomatit tett, hogy élte utolsó leheléig száműzött környezetéből mindent, a mi a kényelemre emlékeztetett. Edzett életmódjának egyes csekélységekéből is már rendkívüliségekre kell következtetnünk. Mint plébanos magas kora mellett is naponként dél-éltet és délután kálap nélkül látogatta templomát, hogy figyelemmel kerje az örök lámpát és az oltári szentség ez iránt elért nagy tiszteletét lerója. Ötö-zete, — mit tan világi ruhát soha nem viselt — mindig egy talaris, mely föl kabát a legnagyobb hidegben sem kerül. Szobaja inkább jégverem, mint egy 60-át meghaladótt öreg ur lakóhelye. Erkölcsileg emelő elvekkel, fizikailag pedig a munkák különfeleségehez hozzászokva, nem kellett új emberre lennie, hogy jól állhason egyenségehez azon új öltöny, mely nemcsak érzelmeket és lemondást van hivatalva takarni. Mindjárt pályája hajnalán vasakarata és rendkívüli szorgalma pályatársainak eszéjébe tette és előjárónak figyelmét kitérdelte úgy, hogy a megys püspöknek felterjesztették az egyetemre küldés céljából. Mivel azonban korára nézve ugyis megkésztet tanulmányában, helyette a szintén kitűnő, de sokkal fiatalabb Pollak Janost, később egyetemi tanárt és pécsi kanonokot küldötték Budapestre. Vannak esetek, midőn a sértett hűség vagy mellőzés szülő-anyjára lesz az apathának és a legjelesebb egyén is elveti magától a küzdelmet, hogy a közpapi emberek közé lépve, mint gregárius teremtsen magának megnyugvást s ha lehet boldogságot. Ezen elhatározás azonban a gyengeség előháza, melybe az én nevelőm soha nem lépett. Ő sorait nem az emberek szeszélyére, hanem az égre bizta; hajában nem is a világot vadolta soha, hanem megnyugvást felülől esdekelte le; és ezen elvek mellett meg is őregedett a nélkül, hogy arcára akár az elégedetlenség, akár a keserűség, akár az embergyűlölet csak egy redőt is vethetett volna. S így elkezdte azon méregtengert, melybe az emberek nagy része, mint mórgét evő légyesorda belevész. A versengés, kisebbités, gyűlö-

let, mely a világot oly lázas és ingerült, eg.m. ellen inlézett munkában tarja, csak névről ismerős előtte és a szenvedély szülte harcot távolról szemlélve, majd sir, majd nevet a fel-felmerülő eszki-mo-alakok gyásza vagy komika szerint.

Émlékszei időkre, midőn békés szerepét irigylve, ellenségek megkorbasolták a bosszu vesszível élete nyugodtságát, hogy ne élvezhesse még önzetlenségében sem azt, a mit az ambíció tulhajtott-sága másokban már rég megtölt; de midőn lerátott-tak róla mindent, a mi szemszögörré kezébe került és jelleme egész körvonalaiban jutott a nyilvánosság elé, becsülete tüdőklése az irigység szemét mindig megvakította. Az ily jellem csráit szívében hordó ifju csak ternő lehet egy intézet falai közt. Nem tulzok, ha állítom, hogy egy jó szellemű növendék vonzó magyavelete erkölcsileg többet használ a leg-jobb egyezkedőt előjáró ügybuzgósgájánál. Növendék és előjáró között a viszony sokkal tágasabb, sem-hogy a közvetlenség azon erejével hathatna szava és példája, mint egy oly egyéné, a ki velünk egy alapon és fokon állva észrevetlenül szemlélteti a hely-lyest. Az előjáró tanit, oktatást pedig előadani sok-nak büszkének vagyunk; az előjáró példája felülől a presszó szívével jó, az emberek pedig a nyomtatás-nak meg gondolatánál is feljajdulnak; az előjáróban már megszoktuk a tökélyt, tehát kevésbé ingerül, mint társunk kisebb mértékű erénye, mely eredmény-ben az előjárót erős valószínűséggel felülmúlja. Vajjon mit eszközölnek a jó szellemű növendékek? Példával igazolhatnám — ha tiúkos ok nem titánia, hogy mit mivel jelenleg is egy növendék példájával nemcsak azon intézetben, melyben él, hanem mindenütt, a hol megfordult, vagy a hová híre elhatott, sőt megvalvva az igazat, még azok körében is, kik a nevelés kezéből már évek óta kinöttek.

Két faja van a növendékeknek, a kik fizetést érdemlő nyomonak hagynak az intézeti nevelésben. Az egyik faj a fentemlitettek ritka sora, a kik pozitív irányban hűntik el a szepet és nemest, a másik párt azon alszenteskedők és gyanus szereplésre vállalkozók szentes csapata, a kik, mig az erkölcs-örök éles szemre vissza nem üzi őket a világra, negatíve mivelik a jót azáltal, hogy a mély undor és megvetés által kirtják az ép lélekből a satnya érzé-tyet, melyet életükkel oly híven szemléltetnek. Az intézetben ezek Cotonák részeg rabslójai, a kiknek állapota megöriz bennünket a hasonló cselekedetek-től. Nevelom az első kategoria-ba tartozott. A nagy időkülöbség, mely közeük eszútt és azon szerény-sége, a mely elbeszéléseiben mindig a fátoly szerepét vitte, hogy viselt dolgait és ezekből származó érde-met vele betakarja, nem juttatott azon szerencsés helyzetbe, hogy reánk fiatalokra nézve huszonnal részletezhetnem szemináriumi élményeit; de van egy biztos forrásom, melyből a legesalhatatlanabb adato-kat merithetem és ez az emberek mosdatás kedvök, mely hangulatukban sima nyelvökkel megszapu-ják mindenkinek szenteset. Sokszor érintkeztem embe-rekkel, a kik tudva a köztünk levó viszonyt és is-merve azon tulajdonságomat, hogy tárgyilagosan szeretek még legnagyobb tiszteletem tárgyairól is szólni, a kiknek tenát nem szolgáltatam okot, hogy leplezetlen száján ne szójának növendéketéről; ezek, a kik elvekre nézve nagyon sokban mást vallo-ttak, mint felejtethetnem nevelom, sőt a kiket talán kerihetetlen igazságosságra suttott is, a legnagyobb elismeréssel adóztak életének minden legesekélyebb mozzanatairól. Ezen aranybér halálával — mely-nek híre csak egy-két perccel előbb ölmulsúlyává tette szívetem a fajtáimtól — méltán kérhette el-beségetől, hogy mutassak ki, életének mely percé-ben volt egy hangzola, hogy rossz szándékkal veten-Iszen vagy ember ellen; és erősen hiszem, hogy nem találkoznék hang, mely ma, midőn egész munkás élete lekszik irányadólag előttünk, vádat emelhetne ellene. Siroi felett hangzik el szavam nagy lélek. Midőn meggyőződésem szentségével állítom, hogy az elök hazajaban azon szerencsés és kiváltságos lenyek köze tartoztal, kik már növendék korukban is tettek anyi jót, amennyit mások egy emberöltőben sem ké-pesek megvalósítani. Más nagy ember lesz, tudomá-nyával, helyes eiveivel és jozan erkölcsével hűit terfikora delén, de esetleges könnyelmű multja ar-nyékként legszentesbb törekvéseimél is utógondolatokra ad alkalmat és dicsőségéhez nagyon sok szór min-laddig, mig a koporsóra zuhogó száraz gö-röngy elcsúszta a gyanakodó sereget és tompa hangja bűntöztékával jelleme tisztaságát igazolja, de teged, boldog elköltözött! az ég kegye szerencsésébb eszilgat alá helyeztet, mert najnalodó pályád kez-detétől egész a földi megsemmisülés nyitl gödréig jellemed szentesyében megbizott egyház és vilá-g egyaránt, mely dönthetetlen bizalomnak fényes diadalát ünnepeletd akkor, midőn egy egész tanács-közö megve jelenlétében egy világi egyén azzal tün-tetett ki, hogy ünnepelesen jellemed árnyéktalanúsá-gát himusz beszédben tüntette fel. Nagy szó az ma, midőn szeret a világ az egyház érdemei felett napi rendre térni.

Kivétel voltál azok sorában is, a kik elvűségük szigora által közeledés helyett elhidegülett teremte-nek Ismerték elveidhez való rendhiteletlen ragaszo-dásodat, tudták azt is igen jól, hogy nincs oly há-ladó, a kinek kedvéért csak egy pillanatra is hát-terbe szorítsad Istent emberi tekintet miatt, mégis hangkülönség nélkül kerestek meg elököl családok, hogy szigoruan vallásos szellemben elrendezett ott-honodban jól érezzen magukat. Nem azon áltiszte-lettel, vagy merész feszletenséggel lépte át hajléka-nak küszöbét a szabad nezetű ember sem, hogy há-zát kémléless tárgyává tegye és pletyka nyelve alá per fas et ne fas rágalom-anyagot gyujtsion, hanem közelébe jutva, mindenki igyekezett rendezni gondo-tatait, hogy latogatásában az igaz tisztelet és becsü-lés jelentkezhessen, nagyon jól tudva, hogy felejt-hetetlen nevelom, önérzete, függetlensége, toleg pedig az emberi tekintet csekélyre becsülése mind oly te-nyezök, melyek a legkisebb gyanus célzást határozott komoiysággal visszautasítanak.

Mint a köszörült gyémánt — sokoldalúságban is tündökölt. E jellemző tulajdonságával lényesen megmutatta, hogy nem azon emberek, a kik magu-kat az erkölcsi törvényeken túléteszik, terminologice: „tágleikismeretűek” — a társadalom előkelő munká-sai, hanem a törvények hű alatalója, a fogékony lelkismeret szavának meghallgatója és kielégítője van kizárólag sokoldalú és áldásos működésre hivata-v. E nemes elhatározást lelkesítte, a teologiai tuo-momány tette munkássága főtárgyává és pedig oly eredményvel, hogy mint növendék és áldozó-pap az

Bóra.

Melléklet a „Pécs“ 1887. évi I-ső számához.

egyházmege előnyösen ismert theologusai között foglalt helyet. A keresztény tanokban nemcsak rendíthetetlenül hitt, azokat nemcsak cselekvésre zsinór-mértékre gyánant tisztelet, hanem azokat bárkivel szemben megvédte, ügyes, szakképzett embernek bizonyult minden alkalommal. Nem akarom állítani, hogy az irodalom terén vette fel a hitet érintő polemikákat, hogy tudományá használat hírnevének is tömjénezzen, sokkal gyakorlatibb gondolkodás vezérelte tetteit, hogysm látva kereste volna azt a munkát, melyet mindig közvetlenül környezete nyújtott számára talán a haszon nagyobb kecségetésével.

A templom kulcsa nyitja az iskola ajtaját is. A kinek joga van a templom gonjait viselni, lelkiismeretben az iskola terbe is nyomja a vele járó jogok gyakorlásával egyetemben. De valamint bitor kez az, mely avatlatlanul nyul a szentély után, azon módon csakis vastag lelkiismeretesség árán léphetünk az iskolába kellő szakképzettség nélkül. Többet mondom. Ha egyáltalán megengedhető volna a képzettség-hiány akár a templomra, akár az iskolára nézve, talán előbb lehetne valaki gyengébb theologus, mint silány pedagógus; mert míg a felnőttek nevelésénél a kedvező, vagy kedvezőtlen siker nem oly szembeálló, és a ker. jó iskola gyökereit maga egy hosszú élet sem képes elhervasztani; addig a hanyag pedagógus egész generációt képes elmergezni és megmetyélni, javíthatatlan lelki beteggé tenni. Vagy még helyesebben körvonalozom gondolatomat, ha állítom, hogy a jó pedagógus, mint pap, a templomban is tapintattal fog működni; sőt még helyesebben a tapintattal fog fogalmában már be van foglalva a jó nevelő is. — Bárhol is álljon a dolgot, nevelő nem látta a papi hivatást a templom falai közé szorítva, ő kereste tovább magában az életben a teendőket, körültekintő figyelme az élet kezdődését ragadta meg, . . . és benyitott az iskolába. — Ha elfoglalja a pap plebániáját, és szívében megesküszik, hogy jóvedelme egy fillért sem fogja élvezni, míg azt fáradságos és lelkiismeretes munkásság által ki nem érdemelte, akkor munkáját — nevelőm szernit — az iskolánál kezdje és célját elérte. Tíz év alatt — szokta mondani — egy egész községet megjavított gyermekeiben. A gyermek jó irányban teremt nevelése által az iskolás növendék az egyháznak egész apostolává szegődik; közlekedésénél fogva viszhangozza az iskolában hallott elveket és midőn a szülő buszke öntudattal examinálja gyermekét, szívé önkénytelenül nyitja meg a jó magának, melyet az ártatlan gyermeke köze hint az egyház szavaival közvetlenül megközelíthetetlen szívébe; mert igen sokszor, midőn azt hisszük, hogy tanítunk, tulajdonképen csak tanultunk; midőn mások mestereként szereplünk, legtöbbször növekedésként vagyunk. Ne feledjük, hogy az eredmény biztosságát illetőleg pszichológiai számításal remélhetjük, hogy a szülő a gyermek jó elveivel szemben mindig engedékeny lesz és nem fogja soha tűrni, hogy házában a gyermekről letérőlessek ezen jó, a mihen az iskola részcsitette. A mi a templomban elhangzik, azt némely szülő felvállalja veszi, de amit gyermeke szívéből olvas, azt szentül tartja minden családjában. Ezen hit állította nevelőmet az iskola padok elé napok számára; ez ruházta fel türelemmel, hogy neccak a hivatásos órákat töltse szívesen a gyermekekkel, hanem részt vegyen foglalkozásuk örömeiben és teremtsen nekik olyan szórakozást, mely előkészítse a vallás útját szívéhez. Innét van, hogy a hímsházi gyermek a plebániába úgy lép, mint játszó tanuló, hogy pap láttára nem futnak, hanem mint jó barátok közelnek és hogy a templom ügyei majdnem közös gondok a gyermekek nézve. Ez nem közönséges eredmény! Erős meggyőződés, hogy e szellem vezérelte meg fog látszani e község növendékein a felnőtt korban is, es meg fogja teremteni azon eldarádót, mely után minden ipaz pap hő kívánsággal vágyik. Ő nevelőm községe szép hegyektől övezett völgyben épült. Midőn bevonulásakor a hegytetőről megpillantotta új otthonát és a kiemelkedő templom tornyot; leszállva kocsijáról levett kalapját kérte Istenét, hogy használja lehessen népének. Talán ez áldott pillanatban ejtette szívére az ég kegyelme amaz elhatározást, hogy az iskolát fogja temploma alapjává tenni.

Más az ő helyében ennny munka után nyugalommal várja az idő folytán megérlelődő gyümölcsöket. De a lánglelkű pap sokkal rohamosabban óhajtott hivatást bízositani, hogysm hosszú évek leforgása alatt kitagyérezkeny szívé a fájdalomnak, mely embereket lát testileg, lelkileg tönkremenni a nélkül, hogy a rendelkezésére bocsátott eszközökkel a sebes romlást feltartóztatná. E gondolat őt a családokhoz űzte. Hivatlanul? Nem. Ha a gyermekek révén nem törhetett utat be a család szentélyébe, hogy ott a vallást meggyökereztesse, akkor türelme a nép betegjeire számított. A vesztélyben közelnek egymáshoz az emberek. A beteg-ég esetén, ha tartózkodó maradt is az egész ház, de magát a betegét mindig meghódította. Sokszor természetesen nem volt elég a szellemi vigasztalás, hogy a bizalom melege engedékenyly tegye a közöny jegét, de ez sohasem volt semmi bajnok forrása, mert hisz nem volt beteg, a kinek a legkészségesebben ne ajánlotta volna fel asztalt és egyéb anyagi támogatásait sülédének ideje alatt. Ekként magához köve a család egyesit, a főbajok forrását is hamar feltárták felkúsztorok előtt, a mik résznit a nevelés, résznit a házi és családi egyéb viszonyok előnyös rendezésére vezettek. Hány bűn folytát meg felnövése előtt az ily tapintatos elj rás következében. Ugy meg voltak betegítógató napjai, mint az orvosnak, a ki cantabáiban állandóan írva tartja rendelési óráit. Ha kérdték, nem fárasztja e a kimerítő munka, mindig megdönten felelte: „A ki kedvét leli abban, hogy Isten országát megvalósítsa a földön, annak minden egyes ténykedése egy okkal több, hogy beleszeressen munkájába. A szőlős gazda, míg csak néhány tokét szüretelt, nem érzelte nagymértékű örömet szülője meletében, de ha minden vessző keze munkájának emlékeit nyitja meg lelkében, akkor csakhamar egész szíve, egész valója összen elvaszthatatlanul tartózkával. Ez eset áll a pap életére is.“ Elszálló leke végig szemlélheti egész plebániáját és nem lesz egy talpalatnyi föld, melyhez ne kötne fáradságának édes tudata. Tanácsadója volt ő a pályaválasztóknak, a kik nem egyszer lepletek, hogy köszönetet rebejenek idősebb, kiségtől utbagazittasáért; esilapítójá a családi egyenetlenkedés szülte viharoknak, melyeket szelheti kirovások kezdetén helyhez kötni, m. előtt a szenvedélyk sötét felhőből előtörő pusztító villám a békét felidulhatta volna. A fényűzés

mely szerinte nemcsak az anyagi jólét sirásója, hanem az erkölcsi élet gyilkosa is — egész lélekkel űldözött és ostorozta a keresztelkedő gyermek öltözékétől kezdve egész a nagyok fényűzés-mániájáig gyakran epésen keserű orvossággal is. Rámutatni a hibára csak félmunka; ő tehát, ki mindig teljes munkát szokott végezni, elég jóakaratot és ügyességet egyesített magában az íránt, hogy újjal rá is mutasson a helyes gyarapodás elveire és tényezőire. — Hazudom kellené, ha állítanám, hogy vagyona kezelése főgonjai közé tartozott: egész élete bizonyítja, hogy saját érdekeit mások kedvéért elhanyagolta, vagy legalább háttérbe szorította; de más javait, ha vele megbízták, leírhatatlan lelkiismeretességgel kezelte. Mint papnevelő-intézeti aligazgató elégséges bizonyítékát adta egyrészt gazdálkodási módja életrevalóságának, másrészt fáradszhatatlan tevékenységének. Ha a gazdaság megkövetelte, tudott éjjelezn, fájni, esőt és vihart elviselni; pedig lelke finom gyöngérsége akkor is tetre érezte magát inadtva, midőn talán mások a nyugalom kedves perceknek áldozának. Lelke üdésége, tevékenységének örökös nyugtalansága, akaratának bámulatos vasszigora nem hagyta el akkor sem, midőn városi dícsőségjeljes, de hosszú működését a falusi plebános gonjával váltotta fel. A mit egykor a gyakorlat terén, mint gazda alkalmazotta kipróbált sikerrel, azalag most a népet a szó közönséges értelmében boldogította.

Annak jelzésére, hogy a ki a kisebb dolgokban lelkiismeretes, az a nagyobbakban megállja a nehezebb idöket is: megemlítem a boldogult rendszertetést és pontosságát. Nemcsak a lelki ügyek pontossága jellemzi, hanem az egyházi dísz feye, lelkemelő voita sem kerülhetette el figyelmét. Egy élő szertartáskönyv volt, a kit egy éven keresztül szemmel kíserve, elsajátítottuk könnyű módon azt, a mit mások kerülő után hosszú tanulmányozás után tehettek csak magukéva. A szerelvények remek ízlésű kiállításra — a mihen egyébiránt a rajz-, kaligraphiában és festésben való gyakorlatossága előnyösen segítette, — nép-fegyelmzett igénye mind arra intettek a templom-látogatót, hogy oly plebánia területén van, mely rtyusok dolgában azonos az utmutató római szertartáskönyvvel.

Az, aki ezek lelkéről lelke összes erejével gondoskodott, nem hagyhatta saját lelki világát sem rendezetlenül, hanem minden alkalom, mely lelke üdve érdekében kizsákmányolható volt, általa a megérdemelt figyelemben részesült. Nemcsak missiókat, de magának lelki szent gyakorlatokat is rendezett, melynek vezetésére egy-egy jesszinta áldozó-papot, a kikkel igen gyengéd barátság kötötte össze, — hívott meg. Ily tenyek megcsillanása eléggé megvilágítják a boldogult jellemét, hogy megértjük, melynél fogva nem az árral uszó, hanem azon magasan felálló egyéniséggel állunk szemközt, midőn az elköltözött fennmaradásra méltó emléket utjuk meg.

Quantae autem virtutis quisque sit, melius patet, occasione adversitatis. Occasiones namque hominem fragilem non faciunt, sed qualis sit, ostendunt. — És ő a küzdés napjaiban is férfi, több, martyr-erőt fejtett ki. Nem nézheté közönyös szemekké, hogy miként közséit el iskoláját. Kitétte magát életveszélynek, egy őrfjónó falu dühös támadásának — és a sz-nyvedélek legokraszerűbb dühöngésében védeleml jelent meg népe előtt, kijelentve, hogy történjek bármi, de ker. elveit és állása köteleim egy pilanatra sem adja fel. sőt állásának, ha úgy tejszik, életének kockáztatásával is megvédi. Az önfeláldozó lélek e rendíthetetlen magartatására a néptömeg megjuhászodva, rövid idő múlva bűnbánólag tette újból szeretett plebanosa kezébe az önfeladás pillanatában dekatholizált iskolát. Életének ez epizoda képei küzdelme egyik legszebb gyöngyét, melyből megtauntam, hogy igen soknak erénye a szoki mondas és jöllehet ennél tovább nem megy, mégis elismeréssel adozunk neki; de ő mindig a szokimondás folytatásánál, a tennél kezdte, midőn ezt állása töle megkivánta.

Mint polgar nem különböztette meg magát soha sem a papról; polgári és papi nézetek egymást teljesen kiegészítették, a mit az történni szokott minden oly egyénnél, kinek cselekvési rugója meggyőződés. Pártos nem tartozott; de szíve kizárólag oda hajlott, a hol a ker. politikát látta hajjalódn. Politikai credója volt, hogy kicsinyben, a község polgárait kell első sorban a néplekészek boldogítani, a magasabb politikát inkább a hivatottabbaknak engedni. Ez értelembe jart el, midőn legközelebbi neveltette és jól képzett polgárokká tette; e szempont vezérelte, midőn az adminisztráció képviselőivel a legszevőbb viszonyban állt a közjö fenntartására.

Ki hiene, hogy midőn valakinek privat életét egy erénykiállításnak lehetne nevezni, midőn ezekre meg azok száma, kikkel valaha jót tett, — legyen meg mind ezek elcsorlása után egy oly jeles jellemvonása, m. nyi koronája valamennyi jó tulajdonságának, lime nevelőm egy újabb erényvirága. Ha nem nagy emberekről beszélünk, akkor értékek felbecsülésénél társadalmi tekintetben közönségesen zsinórmentekül az emberekkel való összeférhetőséget vesszük. A ki eltelve szeretettel több örömet, mint bánatot szerez embertársainak: arról úgy beszélünk, hogy jó ember. Az emberek legnagyobb része keitoss kiadásban jelenik meg; az egyik a publikum számára szól, a másikat csak környezetünk látja. Az első önkényesen teremtett, az utóbbi jellemünk kifolyása. A legvagyabb, legkedvesebb társalgása háza körében kedélytelen, gyakran közönyösséggel türelmetlen; de a ki közvetlenül körülállóival szemben is ember marad és pedig olyan, a ki szeretni, becsülni és méltányolni tudja embertársa ügyeket és elviselni mások gyengéjét; az kedves minden körülmények között, mert természeti fővonása, jellege a jóság, a mit letenni akarva sem képes. Vegyük a tolvajlompát és tolvajlompát nevelő életének apró-kösségeit. Tolvajlompát azon intelligens, emberismerő társa, a ki őt — mint üveggházban űlőt — folyton szemmel tarthatja, a kivel hivatalos és magán uton legtöbbet érintkezik, a ki a körülönségénél fogva nevelőmben talán ott is hibát lát, a hol már a magas kor jellege tolvajok előtörbe: beszéltessek az oldala mellett őt káplánt. Ha ezeket nem is kötne követel nélkül hozzá a hálan, nagybecsülésen és tiszteletlen kívül a fiai ragaszkodás, mely tilthja, hogy más hangon, mint a kegyelet hangján beszéljen felelthetetlen főnökéről, — feltéve, hogy ördögi sugalmazás gyűlölet is ottlotta volna valamelyik szívébe, nagyon kétkedem, hogy tudna csak kisé számbavehető gyarlóságot is felemlíteni felőle, mely lényes jelleme sötét pontjaként szerepelhetne. Pedig ő maga nem dédelgette egyik káplánja gyengeségén

sem. Plebániájának öre lévén, megkövetelte, hogy segédтары ragyogó fényben álljon a gondjaira bízottak előtt és jellome sérthetelenségét oly annyira megőrizze, hogy még a gyau árnyéka se férjen hozzá. Nincs is oka a plebániának, hogy panaszt emeljen ezen plebános alatt működött 14 segédél kész ellen, a kik között ily nevelői is találkoztunk: Rónay Sándor, Kovács, Chaluppi János stb. A 14 káplán közül mindegyik aláírta, hogy az ő idejében jó iskola volt az ifju papokra nézve a hímsházi állomás, de főleg én, ki az ő keze alatt tettem le mindazon beteges és haszontalan sallangot, melyet a világból hoztam, de mely a sekrestye ajtaját at nem léphette. Mi ifjabb generáció nevelőknök valjuk őt, kik meledgettünk, sőt lángra gyúntunk vallásossága tüzenél; és ha tollunk függne, a hála összes gyöngyeivel felkesztünk sirját, hogy emlékeink el nem múló varázsa tovább is alakítsa szívünket. De elottem áll parancsod, fülembé cseng tiltó szava. Értetek. . . A magasan száryalás sz kapssi szarkaként nem kap a csillógó tárgyát után, hanem életében, ha a bűn mélyéből erős karmaival az érbe emelte juhait . . . jutalmát e művében már elnyerte. Legyen jutalmad nekem is nagy munkád fejében, hogy áldo kezd sirdoból is boldogítsa tanítványaidat azok érdekében, a kikért egész életedet eltöltötted imában és munkában.

Hirling Antal.

Városi közgyűlés.

(Tartott 1886 december 29-ikén.)

A szerdán tartott városi közgyűlés szokatlanul látogatott volt — és rendkívüli lelkesedést hangulatban folyt le. Két kiváló tárgya, a megyés püspök átirata, és a színházügy, de különösen az első vette igénybe az egész délelőt, minden mást háttérbe szorítva. Alig emlékezünk oly mozgalmas közgyűlésre, mint ez volt s a mi fő: nem pártszennvedély, nem kiesényes sérelmek, nem szeméyeskedés tette mozgalmassá, hanem a méltatlannul érintett önézet és a hazafias szellem erélyes nyilvánulása, mi a tanácskozást emlékedtette tetve; iokozták pedig az ünnepes hangulatot a közjö újv alkalmából emondott üdvözlések, melyek közül a főispán valdó gyöngye volt az alkotmányos, hazafias érzelmetek és megérdemli, hogy még soká emlékeztünkben maradjon; a polgármester pedig méltán és méltóan emelte ki azon osztatlan tisztelet és ragaszkodást, melylyel a városi törvényhatóság a főispán íránt mindenkor viseltetik.

A püspöki átirat ismeretes olvasánk előtt, mi azt mint közérdeket siettünk eleve közölni; mit tartunk érdemelt az ügyről, alább kifejtjük; itt csak annyit jegyzünk meg, hogy teljesen feljoguk os méltányoljuk a tanács és közgyűlés azon érzékenységet, melylyel a püspöki átiratban oly nagy — s tegyük hozzá: meg nem érdemelt — vádál illetett iskolái ügyét magáéva töve, védelmezte s azon tetemes áldozatoknál fogva, melyeket a város épen a katolikus felekezeti hitoktatás, énektanítás és általában kegyuri kötelességéhek híven a vallási célokra fordít, de azon hű ragaszkodásnál fogva is, melylyel iskoláink községi jellegét meggyőződéssel óvja és feltékenyen őrszi, mindenki jogosultnak ismerendi a tanács férfias magartatását, a polgármester öntudatos fellépését és ezeknek s az első határozatkoz való ragaszkodásnak a közgyűlés általi sanetionálását. Viszont senki sem űkölhetik meg Szerey József dr igazgató, közéletünk e kitűnő és belvilágosodott szellemű tagjának, Troll Ferenc praelatus, e nemeslelkűt és bőkezű főpap, vagy Mendlik Agost apát-plebános abbéli kívánatait, hogy a püspök válasza tudomásul vessések, nem egyrészt azért, mert beszédek szintén elvi alappal bírtak, másrészt pedig, mert a hit-élet követelményeinek adtak kifejezést. De egyébként a közgyűlés egyetértése, lelkesedése igazolta, hogy a világi elem kívánsága osztatlan és általános, hogy azt, ha nagyobb izgalmakat előidéznai nem akarunk, mihamar teljesíteni is kell.

A színházügy iránti közérdeklődés sem lankadt; az áldozatkészségnek ez ügyben is újult fényes jelt adta a közgyűlés, mikor pacának fentartása végett kész áldozattal is megszerezni a kellő és alkalmas helyet.

A közgyűlés részletes tudósítását egyébként következőkben adjuk:

Perzel Miklós főispán az űlést megnyitván, a legközelebbi gyűlés határidejét február 28-ikára ültette ki. Majd a bizottsági tagoknak és a város közönségének boldog új évet kívánva, így folytatá: A gondviselés kezében vagyunk, de nem oly öntudatlan, akarat nélküli tömeg, hogy ne magunk lennünk sorsunk ítézői, mit legjobban csak az alkotmányos polgárok mondhatnak el magukról. Önök, bizottsági tag urak bátran tekintethetnek vissza az elmúlt évre, mert annak folyamában polgári kötelességeket híven iparkodtak teljesíteni. Voltak önk között pártviszályok, de ma már — Istennek hála — oda jutottunk, hogy e terembe lépve — fenn-tartva kiki politikai meggyőződését — mindannyiunkat egy kapos fű össze és ez a kapos a város érdeke. Adja Isten, hogy e téren mentől nagyobb siker éressék el, mi annál inkább remélhető, mert a tisztikart teljes mértékben megérdemli a bizalmat. Legnagyobb joggal én, kinek a tisztikart ellenőrizni kötelességem, mondhatom el ezt, mert az alkotmányosság visszaállítására őta alig akad még csak egy kis reflexióra is ok. Engem pedig tartanak meg továbbra is bizalmukban! — E szónoki melegséggel emondott üdvözlést fölött a közgyűlés örömet Troll Ferenc praelatus tolmácsolta, kívánva, hogy a főispán még igen soká legyen, mint eddig is, a város díszé és öröme. A beszédet lelkes éljenek követték.

Az 1885 ik évi házi pénztári zárszámadás a kormány által helybenhagyaték azon utasítással, hogy a Gundrum féle (209 frnyú) elengedett bérhátralek behajthatatlanságának oka feltérjeszten dő.

A központi választmány és a közséigazgatási bizottság tagjai maradtak a jövő évre is a régiék.

Felolvasott a megyés püspök átirata a budai külvárosi és belvárosi templomokból; az idegen nyelvű istentisztelet tárgyában, mely átirat ut ut számunkban egész terjedelmében közölletett s tn ivalevőleg a kiküszöbölés idejét a plebánosok jelentése alapján meg nem látva elérkezének, azt némi kedvezményeket téve ez idő szerint megtagadják s a város iskoláit azon váddal illeti, hogy mióta azok községje, azóta a magyar egyházi énekek utján a budavári si plebánosok által ezélt folytatott magyarosítás tén rén hanyatlás tapasztalható. A felolvasott átiratra betérj esztett tanácsi jelentés hangszolyta, hogy a püspökök informáló plé-

bánosok véleménye nem alapul; hogy a német nyelvnek minden pécsi templomból való kiküszöbölése sem űkölne immár nehézségbe, hogy azon kifejezés, mintha a városi iskolák községjevé tétele őta a magyarosítás hanyatlának, az igazságnak meg nem felel s hogy végre a város az ének, zene és vallás tanítására igen tetemes áldozatokat hoz, azt ajánlja, hogy e tárgyban a rosszul informált püspöktől a jobban informálódó püspökhöz még egy megkeresés intéztessek. (Altalános éljenek.)

Ezután hosszú és élénk, sokszor heves vita következett. Szerey József dr. Siemeli, hogy a pécsi püspök a magyarosítás ügyét szíven viseli, mit legjobban bebizonyított 1879 ben, midőn a magyar nyelvű fő isteni tiszteletet behozta. Hogy most a város közönségének kérését nem teljesítheti, annak oka a körül-ményekben van. A püspöknek ugyanis, midőn tolvalevő, az egyházi használatban divó nyelv teljes bevezetése kériék, véleményadás végett meg kell kérdeznie a plebánosokat, mit a püspök meg is tett. Ha most a plebánosok azt mondják, hogy a beszüntetés még nem időszerű, a püspök mást, mint amit tett, nem tehet s midőn egyuttal arra utasítá a plebánosokat, hogy az idegen nyelvek használatát redukálják, minden megtett, amit tehetett. Ami a városi iskolák révén magyarosítás hanyatlására vonatkozó vádat illeti, szölő maga is azt hiszi, hogy a püspöktől községi ez ügyben rosszul informáltak. E rossz információt hozza helyre a polgármester. Hogy a püspök és a város között feszültség ne legyen, óhajta, hogy a püspöki átirat egyszerűen vétessék tudomásul.

Troll Ferenc nem akarja a püspöki átiratot támogatni, mert az arra nem szorult. Lehet azt megkérdeznai, de nem lehet megdönteni. Tagadhatatlan, hogy városunk egy lehen tekintélyes része, az öregek és különösen a nők a magyar nyelvet még nem értik teljesen. És e tekintélyes résznek joguk van azt követelni, hogy az isteni tiszteletben az általuk értett nyelv használtsassék, annyira, hogy a püspöknek hatalmában sines öket az alkotmánytól megfosztani. Például felhozta a Slavóniában fekvő, de egyházmegyékhöz tartozó Csepint, mely 8000 lakos számú lakosokkal, kik nem rég kérve, hogy nekik magyar isteni tisztelet tartassék, a püspök ezt el is rendelte. Aki t-templomban szokott járni, tudja, hogy városunk 15 hatolikus templomban mindeben van magyar isteni tisztelet. A heberektől és ágostaiaktól mért nem követelik ugyan-ezt? A püspök kész volna a dolgon segíteni, de híveit nyelvétől meg nem fosztatja. Egy másik templom kijelölése meg nem engedhető, mert a híveknek az isten tiszteletet a plebániá-templomban kell hallgatni. A püspök ép oly jó hazafi, mint bírmilyünk. A pécsi egyházmegyében nincs oly pap, ki a kért kiküszöböl-tetést ez idő szerint megengedhetőnek mondhatná.

Rath Masyás korának tartja a mozgalmat s azon meggyőződését fejezi ki, hogy lesz még idő, midőn a német prédikációt senki sem fogja hallgatni.

Aidinger János a tanács előterjesztéséhez sen hozzátenni, sem abból elvanni nem akar, Sajnálja, hogy sem Troll praelatus, sem Rath-tól egy véleményen nem lehet. A baj ott van, hogy a plebánosok véleményét igazán veszik, nevezetesen, hogy a belvárosban a hívek 1/3-ad része, a budai külvárosban pedig 5000 ember még nem ért meg a magyar nyelvre. Ő is értekezni a közönséggel és elmondhatja, hogy egy esztendőben egyszer, vagy legfeljebb kétszer kénytelen németül beszélni, a kkor is komédiáissal. Vagy comitis voyagerrrel. Ha németül szólnak hozzá, megkérdézi, hogy nem tud-e magyarul? s a válasz az, hogy: de igen. Pécsen ez idő szerin, nincs ember, ki magyarul nem tud, vagy ha van, számuk oly csekély, hogy 30000 ember között figyelembé sem vehető. Ami a községi iskolát ért vádat illeti, meggyőződése, hogy nincs jogi sem püspök öngyműltóságának, sem senkinek a világon a város iskoláit, melyekre sziszereket áldozunk, megtámadni. Ha van valaminek, amire büszkének lehetünk, ugy iskolánk az. Hogy ezek által a magyarosítás terén visszacsúszás volna tapasztalható, oly állítás, melyet állítani tehet, de bebizonyítai nem. A város kilón tanító lart az ének tanítására — mit a plebánosoknak tudniuk kellene — és e tanító kötelességének eleget is tesz, sőt Borsy György volt budai külvárosi tanító épen az egyházi ének terén kiváló érdemeket szerzett. És hogy vagunk a hitoktatással, mi az egyházmegyei hatóságok illeti, kérdi, történt e valami e téren? semmi. Ha a város község: nem gondoskodik, iskoláinkban sem vallás, sem biblia-történet nem tanítatnak. És ily áldozatokért, melyek a katolikus hitoktatás érdekében a városi pártzáról, tehát az összes felekezetek pénzéből hozatnak, e támadás az elismerő? A plebánosok nagyon csalódnak, ha azt hiszik, hogy az a nagyszámú nép a német vagy horvát prédikációra megy, mert azok nem prédikációra, hanem miséremnek. Mi azt kívánjuk, hogy a főtemplomokból a német és horvát nyelv teljesen kiküszöböltessek. Oly patronusról, mint Pécs sz. kir. város, mely parochiái érdekében oly őrszi áldozatokat hozott már eddig is, nem lehet feltelni, hogy hívei lelki áldvt ne vonatekintetbe s kimondja nyíltan, hogy ha ez úgy a Canonica Vista-val nem lenne összefüggésben, a város hitótága senkit sem kérdezett volna a követendőre nézve.

Mendlik Agost kijelenti, hogy ő az énektanításra vonatkozólag nem kérdéztetett meg s visszautasítja azon vádat, mintha ő a püspöktől rosszul informált volna. A város sokat haladt a magyarosításban, ez irányban a polgármester — igen helyesen — sokat tett. Örömmel fogadta, midőn 1879 ben a fő isteni-tisztelet magyar lett; annál is inkább, mert ő a német nyelvet nem szereti, miután a magyar sokkal könnyebb neki. De a papról nem azt kérdezi, hogy melyik nyelven tessék neki prédikálni, hanem hogy a nép mily nyelvű. Hangszolyta, hogy a ny-metek számára mellék-ídőben tartatik isteni-tisztelet s hogy ő már a püspök átirat őta is intézkedett, hogy ezentul a kis német prédikáció kívül minden magyar legyen a belvárosi templomban. Hivatkozék más városokra és Budapestre, hol német és tót istentiszteletek vannak. Emlékeztet Kössuthra ki, midőn 1848 ban a német színházat be akarták zárnai, azt mondta: akkor zárják be, ha már többé senki sem megy bele. Hogy Pécsen németiség van, legjobban bizonyítja a „Zait-kirchner Zítung“ virágása, mely hetenként kétszer jelenik meg és mint mondják, egymagának 3000 anyai előzetője van, miat a többi magyar lapokká? Ne siessünk az idegen nyelvek kiküszöbölésével, hanem várjunk még pár évig, míg az öregek kihaltak.

Repics Vincz szerint a püspök egyéb információit is szerethetett volna. Ő mint tanító 20 év

*) Ezt igazán csak úgy „mondják.“ A „F. Z.“-ot is ép anyai példányban nyoznak, mint a „Pécsi Figyelő“-t és a „Pécs“-et. A szerk.)

tapasztalatból mondhatja, hogy a belvárosban a lakosoknak legfeljebb 1/10-ed része nem bírja teljesen a magyar nyelvet, a budai külvárosiak pedig a legtöbbször magyarsággal énekelnek.

Pap József tiszteli a püspököt és papokat, elismeri fölök, hogy ők magyarok, de nem elég ezt mindig csak mondani, hanem tenni is kell. Meggyőződése, hogy ha a budai külvárosi plebánus felszólítatnék, hogy mntassa ki a magyarul nem tudó horvátokat, nem, mint ő mondja, 5 ezret, de legfeljebb 30-at találhatna. A magyarosítás megkezdésével és általánossá tevésével nem akar addig várni, míg a bosnyák és német bányáknak élni tetszik. Minden nemzet halad, nekünk is ezt kell tennünk s ez annyival könnyebb lesz, mert az értelmes budai külvárosi horvát úgy is magyar akar lenni.

Czirják Ignác után, ki felemlítette, hogy Urnapján a német énekek csak a kántor és 2 énekes hangzottak, hogy a németek és horvátok ép oly jó magyarok, mint mi s hogy a német predikációk tartására ott az apácák temploma, a horvát predikációk számára pedig a Mindenszentek, vagy a Havi Boldog asszony temploma — a főispán is hozzá szolt a tárgyhoz. Sokszor megtörténik, — mondá — hogy azok, kiket a legszentebb kötelek fűznek össze, meg hasonlanak; de ha nem az elválasztó, hanem az összekötő pontok kerestetnek, könnyű a megértés és kiegyenlítés. Ismerjük a püspök öccsét, a hazafiasságát, ki Informátíván magát, a város kérését nem véli teljesíthetőnek. E gyűlésen azonban kimutattott, hogy az információ nem volt teljes és épen ezért a város a jobb információt óhajtja, mi ellen a főispán nem hiszi, hogy ellenetést lehetne tenni. A püspöki átiratnak van egy passzusa, mely a községi iskolákat az egyházi énekekkel való magyarosítás terén hanyatlással vádolja. A közgyűlés folyamán kimutattott, hogy ez a vád nem állja meg helyét s minthogy a püspökhöz intézendő válaszban tisztelatlenség nem foglaltatik, abba belenyugodhatunk. — Ezek után a tanács előterjesztése nagy többséggel elfogadtatt.

És itt alkalmat veszünk magunknak a következők elmondására. Mindenek előtt kijelentjük, hogy teljesen egyetértünk a tanács és a közgyűlés azon határozott akaratával, hogy templomainkból a német és horvát nyelv kiküszöböltessék, mert valóban türhetetlen az, hogy míg az iskola, a hivatal, a közelet egy magyarosít, a magyarosítás hatalmas hullámai egyedül a szentegyház küszöbén törjenek meg s ily módon maradvány mirden a régiben, minthogy városunk egyre nagyobb mértékben alakul át gyár- és iparvárossá, hova a külföldi munkások folytonosan özönlének, e jövővevények kedvéért isten-tiszteletünk teljesen magyarrá sohase lehessen. Meg kell tehát a magyarosítást a templomban is kezdenünk és pedig minél előbb. Nem hallgathatjuk el azonban azon szilárd meggyőződésünket, hogy ennek nem szabad erőltetve történnie. Az erőltetés vádját azonban aligha hárihatja el magától a város most, midőn az idegen nyelvek teljes kiküszöbölését ímetetlen kéri a püspöktől, ki azt az illetékes plebánosok felterjesztése alapján ez idő szerinti korainak jelenténi ki megtagadta.

Azt mondják erre, hogy a plebánosok rosszul informáltak a püspököt. Meglehet, mert hiszen tévedni emberi dolog; jelen esetben azonban nem tartjuk valószínűnek, mert ne feledjük, hogy ez informálással a plebánosok saját érdekeik ellen cselekedtek, mivel két nyelvű parochiát sokkal nehezebb feladat kormányozni, mint egy nyelvűt s így a plebánosok érdeke azt hozta volna magával, hogy a német és horvát nyelv teljes kiküszöbölését ajánlják. Lett légyen azonban információjuk helyes, vagy helytelen, kétségbevonhatatlanul igaz az, hogy a püspök ez ügyben információkért másokhoz, mint a plebánosokhoz nem fordulhatott és nem is fog fordulhatni.

Képzeltető e, hogy plebánosaink csak imént tett felterjesztéseiket homlok-egyenest megmásítsák? Aligha — s így nagyon valószínű, hogy a város kérélmé a püspök által ismét nem teljesíthetőnek fogva nyilvánítottatni.

Reméljük a legjobbat és hisszük, hogy a püspök ismert méltányossága kedvező ítéletet hozand, annyival is inkább, mert a város közönségének — ki egyuttal áldozatra kész kegyur — óhaja egyetemes s mert az illető városrészek lakói közül senki sem ellenzi az idegen nyelvek kiküszöbölését s ez irányban a közgyűlés képviselőik részéről felszólalás nem történt — s miért lennének mi magunk németebbek a németeknél, horvátabbak a horvátoknál?

Mindezekből látható, hogy az ügy előntése épen a plebánosok véleménye miatt nem a legkönnyebb s hogy annak a püspökhöz terjesztése előtt a város közönségének meg kellett volna kérdeznai a plebánosokat. De ha ez nem történt is meg, azért a jó ügynek nem szabad csorbát szenvednie. Meg vagyunk győződve, hogy a megtyés püspök, ki magyarosító céltzatának oly szép kifejezést adott átiratában, a város óhajtásához közeledve s annak lényegileg eleget téve, el fogja háriatni az ez ügyben fennforgó nehézségeket, melyeknek további fenntartása alkalmassan látszik arra, hogy némi árnyat vessen azon jó viszonyra és egyetértésre, mely eddigelé az egyházi és városi kormányzat között fennállott s melyet mi igen becsesnek, sőt a közjó előmozdítására nélkülözhetetlennek tartunk, különösen a fennforgó ügyben, mely bilaterális természetűtől fogva egyoldalulag soha s csakis az egyházi hatóság óhajtott hozzájárulásával oldható meg.

A közgyűlés folytatására visszatérve, az állandó színház helyének kijelölése ügyében a szünügyi bizottság és a tanács jelentése felolvasatván, ez utóbbi értelmében rövid vita után elhatározottott, hogy az ügy előntése függőben tartatik s a tanács megbizatik, hogy az Irgalmas-renddel telkők megvételére tárgyalásokat kezdjen, melyek eredménye szerint a főispán ígéretéből esetleg januárban rendkívüli közgyűlés fog összehívattatni.

Özv. Erreth Károlynétól a vízjog 3500 forintért, Weidinger Antaltól pedig tettyei malma 11500 frton megvételött, így azonban, hogy ez utóbbi a malmot a vételár 6%-áért 3 évre bére veszi.

A tanács előterjesztése, hogy az általános közvezeztésre vonatkozólag addig nem lehet intézkedni, míg a bányákban a köhordásra megfelelő ut nem készítettük, tudomásul vétett.

Pap István, Mathievics Mátyás és Taplós Ferenc vállalkozók ajánlata a kavics-szállításra helybenhagyatott, Klein Dávidé azonban a kockakőre nem volt helybenhagyható, mert a kockák nagysága nem állapítottott meg helyesen.

Az utak és terek tisztogatására tisztasági pótlék szánekolttatván kivettett, az előterjesztés visszautastatuk a tanáshoz, hogy az összeg előirányoztassék és azon adónemek, melyekre a tisztasági pótlék kivételűk, megjelöltassanak.

Hirek.

Karácsonyfa. Ez évben is volt több helyen felállítva, amidőn is szegény sorsu gyermekek téli szükségességekkel lettek ellátva. Az emberszeretet kegyeltes cselekményét gyakorolták: a legényegyletben, Rudolfinumban, Matessa-féle lelencházban, hol először lón felállítva az idén; továbbá a Liebscher-féle magán leányintézetben, hol 40-nél több koldusgyermek örvendeztetett meg ruhanemű és élelmi cikkekkel. Hasonlóan a nöegyletben is, hol mindenütt Mendlik apát-plebánus lelkesítő alkalmi beszédet tartott.

A szegények részére Laszberg Arthur gróf 2 frtot küldött be szerkesztőségünkhez, melyet rendeltetési helyére juttattunk.

Hymen. Ludwig Károly központi takarékpénztári könyvezetét eljegyezte Vogl N. János városi b. tag leányát: Irmát.

Tartalékos hadnagyokká nevezettek ki az 52. gy. ezredben Marton György, Küllay Pál, Péchy Károly, Troll József, Schäffer József (a 23-ik gyalog-ezredből) Lítke Jenő, Rásky Béla és Hadrava Pál tartalékos altisztek.

A jogász-hal előkészületei már nagyban folynak s az érdeklődésből ítélve, mely a meghívók iránt mutatkozik, a rendezőség a legszebb reményekre jogosult. A hét folyamán a terem díszítéséhez is hozzá fog Kremling, kinek jó ízlése bizonyára most is el fogja érni a kellő hatást. A terem fehérrékes lesz díszítve. A táncrendek igen izléesek és díszesek lesznek. Tervezte és kivitele Riemer Józsefre bizatott s mindkettő igen sikerült. A rendezőség egy újítást is hozott be s ez abból áll, hogy a katonai zenekaron s Jónás János zenekarán kívül Horvát Laci zenekarát is felfogadta, hogy így mindkét éteremben játszassék a zene s a csárdások is felváltva játszatnak. A terem-díszítés nagyban fogja emelni egy szökőkút, mely a bálanya emelvényével szemben fog állni s már csak azért is igen célszerű lesz, mert így, ha az udvarlók nagyon bele találának meledgni a széptevésbe, könnyen le lehet őket hűteni. Szerencse, hogy ma már nem igen vannak oly hamar hevülő ifjak. Ez különben majd elvállk — szombaton.

Uj jogtudor. Ráll Béla ügyvédjelölt Budapesten jogtudorra avattott.

A „pécisi rabsegélyző-egylet” vasárnap d. e. 9 órakor a törvényszéki helyiségben tartott közgyűlésén az alapszabályok vita nélkül elfogadtatván, az egylet megalakult és megalkottott az igazoló választmány. És pedig: Igazgató választmány: Védnök: Percel Miklós főispán. Tiszteletbeli elnök: Szikszay János, Tiszteleti tag: Ocsay Antal és Aidinger János kir. tanácsos. Elnök: Bánfay Simon kir. tanácsos. Alelnök: Nádaszy Kálmán és Zsolnay György. Titkár: Kiss Géza. Rendes tagok: Angyal Pál, Bolgar Kálmán, Erreth János, Hammer Károly kir. tanácsos, Hinka László, Jeskó Lajos, Lechner Gyula, Lukács Adolf dr., Mendlik Agoston, Mendl Lajos dr., Schapinger Joáchim, Simonfay János. — Percel Miklós főispánhoz védnökké történt megválasztásáról tudósítandó, Mendlik Agost apát-plebánus vezetése alatt Zsolnay György és Rath Mátyás urakból álló bizottság küldetett — Elhatározottott, hogy a szolgabírák tagok gyűjtésére felszólítatnak. Tekintve az egyesület emberbaráti szíp célját és a tagsággal járó csekély terheket (rendes tag lehet mindenki, ki évenként 1 frt tagsági díjat, vagy egyszer mindenkorra 10 frt alapítványi összeget az egy-let pénztárába befizet) meg vagyunk győződve, hogy az egyesület már közel jövőben megkezdheti nemes hivatását, művelt közönségünk fokozódó gyomoltatása mellett.

Nincs több fuxinos bor. Azon alkalmából, hogy Ocsárd és Regenye községéből fuxinál festszt veres bor került a pécsi borpiacra, az alispán a pécsi borkereskedő egylet megkezdésére közigazgatási uton Skoff Ferenc főreáliskolai tanár és meghittelt végzés által az összes ocsárdi és regenyei még pincében levő veres borokat megvizsgáltatta, de fuxin egyben sem találtott, mi mindenestere örvendetes hír egész megyénkire nézve, de megnyugtathatja a borkereskedőket is.

Felolvasás szavalattal. A pécsi keresztény polgári társalgó kor hónap, vasárnap, január 2-án d. u. 5 órakor uj helyiségében (Gyár-utca, a polgári kaszinó régi helyisége) szavalattal egybekötött felolvasási estélyt rendez. Felolvasást tart Sirisaka Andor „A munkáról és annak fontosságáról.” Vendégek is szivesen látatnak.

Bakonyai vadászat. Mult hó 16-ikán és 17-ikén tartottott meg a mecseki vadászat a káptalanunk bakonyai, hetvehelyi, abaheti stb. erdőségeiben, mely alkalmossal résztint a káptalan gazdatisztjeiből, résztint meghívottakból igen kedélyes vadásztársaság gyűlt egybe. Lolo k József káptalani főerdész vendég-szerető lakásán Bakonyán. Jelen voltak Czupy N. nyugalmazott főerdész, Czupy Ede patacsi jegyző, Saághy számtartó, Mészáros Gyula ispán, Girtl Vince megyei főerdész, Szabó Elek szemünáriumi intéző, Fónay N. bérlő, Schubert bakonyai tanító stb. stb., kik valamennyien mindkét napon át a szivélyes háziur s szeretettelmő neje keretelen módon kifejezett és ritka kényelmet biztosító vendég-szeretében részesültek. A vadászat teljes eredményel végződött; szákmányul esett 6 óz s több nyul és róka. Vaddisznók, melyek sajnálatra méltó módon kezdenek elszaporodni, egy hajtásban szintén bent-voitak, azonban olyan helyen törték ki, ahol bürükben kár nem esett.

Nincs joggyakornok. Általános a panaszt, hogy a hazai ifjuság tulynomó részben a jogi pályára özőnlök, mi — közbetveleleg legyen mondva — igen okosan történik, mert így csaknem minden pálya nyitva van az illető előtt. S mégis mit látunk? Azt, hogy itt megynékben, hol csakugyan nagy a jogot halgatók aránylagos száma, legutóbb is törvényszéki joggyakornokokul „idegen”-eket kellett kinevezni s több joggyakornokul állast pályázó hiányában be sem lehet tölteni. Különös, hogy a joggyakornokokban való hiány Somogyegyeben is érezhető, még pedig a mi-énkél fokozottabb mértékben, annyira, hogy a leg-utóbbi megyei közgyűlésen kimondottott, hogy joggyakornokok hiányában a kaposvári ügyészség s a szigetvári és kaposvári szolgabírák mellé díjnokok alkalmaztassanak. — Vajon a bírósági hivatalok nem gyakorolnak elég vonzó erőt a fiatalabb nemzedékre? Annyi bizonyos, hogy a fizetés nem a legcsábítóbb, de mégis jobb a semminél.

Tanítói pályázatok. A t o l n a - s z á n t ó i kántortanítói állásra január 13-ikáig, — a dráva-szent-mártoni kántortanítói állásra január

18-ikáig, — a vásáros-dombi anyae gyházhöz tartozó Kapos-Szekeső főközség kántortanítói állomásra január 17-ikéig, — az ifabai anyae gyházhöz tartozó Gyűrűfő főközség tanítói állomására jan. 13-ikáig és baranya-sombereki r. k. elemi népköiskolái megüresedett általntó állás betöltésére január 20-ikáig pályázat van hirdette.

A „pécisi athletikai club” f. hó 30-án d. u. 4 órakor a tornacsarnokban a tagok élénk részvétele mellett közgyűlést tartott, melyen kihirdetett a belügyminisztertől jóváhagyott alapszabály, melynek úgy, mint a házszabályoknak 200—200 példányban leendő kinyomatása határozatilag kimondottott. Meghatározottott az érarend, melyben a club tagjai a torna és vívás gyakorlatokat teljesíteni fogják és pedig 1887. évi január 3-tól kezdve következő időben: jan. 3-án azaz hétfőn, szerdán és pénteken 7 óratól 8-ig, kedden, csütörtökön és szombaton 6-tól 8 óráig, felkereknek tehát a tagurak hétfőn 7 órára a tornacsarnokban leendő megjelenésre, hol a programm kifüggesztve leend. Az ugyancsak f. hó 30-án tartott igazgató-választmányi ülés a vívó-szerek és felszerelvények beszerzését határozatilag kimondotta, megrendelésükkel Liszkay Bilint alelnök és Egyri Béla dr. titkár bizatott meg. Szerződötett ez alkalommal a művezető és felfogadtott az egyleti szolga. Az igazgatóválasztmány ezuttal az alapszabályszertő ajánlás folytán titkos szavazás utján 12 rondes és 4 pártoló tagot vett fel — mely utóbbiak közt van megyénk érdemes alispánja — Jeszenszky Ferenc, továbbá Vécsey István távirada-főnök, Pócs Árpád főgyógyászumi tanár és Deuts Kornél urak s így a club eddig 62 rondes és 3 pártoló tagot számlál; azok, kik a club tagjai lenni óhajtának, legyenek szivesek akár írásban, akár szóval a club titkárjánál jelentkezni, ki az illetőket szabályszerű ajánlás mellett az ig. vál. elé terjeszti.

A szerdán tartott megyei közgyűlésről térdhiány miatt csak jövő számunkban hozhatunk tudósítást.

Uj ügynökség. Fuchs József előnyösen ismert ügynök több nagy gyarmatúró cég képviselőiségét elnyervén, városunkban önálló ügynökséget nyitott.

Kimutatás a „Pécisi Dairada” 25-éves jubileuma alkalmából a pécsi lelkes hölgyek által készítettett zászló-szalag fedezésére egybegyűlt szives adományokról és költségekről. A szalag aranyhímzéssel együtt került 144 frt 75 kr., sürgönyváltások és egyéb kiadások 9 frt 55 kr., összesen 154 frt 30 kr. Adakoztak: A. J. 1 frt, Barossig Berta 1 frt, Benyovszky Menőné 1 frt, Bodó Karolin 1 frt, Bogyay Leontin 2 frt, Blauborn Mária 1 frt, Czury Laura 1 frt, Czvetkovics Gyuláné 2 frt 50 kr., Cseh Mária 5 frt, Dévényi Gábris 1 frt, Dobszay Mariska 2 frt, Dőzsi Sarolta 1 frt, Dulánszky Irma 1 frt, Egyri Ernőné 1 frt, Engel Marianne 5 frt, Eggeszer Irma 5 frt, Erreth K. 2 frt, Erreth Teréz 2 frt, Ferenczyne 30 kr., Férsterné 3 frt, Friedl J. ura 1 frt, Gradwohl br. 1 frt, Havelka Mária 1 frt, Hefner J. 1 frt, Heggedus Huttlosz O. 1 frt, Hieser Ilona 1 frt, Hoffer Melánia 1 frt, Jankovics H. 1 frt, Jobsztóé 1 frt, Jozgicsné 50 kr., Kálnekker Mária 1 frt, Kellauer Gábris 1 frt, Kiss Eleonóra 1 frt, Kindl Ilka 1 frt, Koharies Beatrix 1 frt, Koharies Irma 1 frt, Kosztis Riza 1 frt, Kratochwil Claudine 1 frt, Krasznay Mihályné 1 frt, Krupiczor Zsuzsanna 1 frt, K. S. 1 frt, Láng Teréz 1 frt, Lexáné 1 frt, Lítke Berta 1 frt, Lítke Jeni 1 frt, Mendi Matild 1 frt, Mendlik N. 2 frt, Mezey Margit 1 frt, Müller Melánia 1 frt, Mundy Miklósné 1 frt, Nagy Flóra 1 frt, Neusiedlerné 2 frt, Női dalárda 10 frt, Paulovics Aranka 1 frt, Pinter J. 2 frt, Pinter Teréz 1 frt, N. N. 45 kr., Renczné 1 frt, Repich Giza 1 frt, Schapinger B. 1 frt, Schmidtler Helén 1 frt, Schulhof Riza 1 frt, Seeh N. 1 frt, Simon Emma 1 frt, Sláby Matild 1 frt, Takács Jeni 1 frt, Talhán Jeni 1 frt, Tauszig Ilka 1 frt, Thaller Bors Anna 1 frt, Treintsneré 1 frt, Varga Terézia 1 frt, Voik Anna 1 frt, Vogl Janka Janka 1 frt, Wittenbar Riza 1 frt, X. 1 frt, Y. 1 frt, Zsille Etelka 1 frt, Zold Etel 1 frt, Zold Irma 1 frt, összesen: 154 frt 30 kr. A fentebbiek szerint tehát a bevétel ledezi a kiadást. Ezen alkalmából, hogy az adakozók neveit köztudomásra hozni szerencsém van, szives kötelezést teljesitek, midőn a gyűjtők nevében és megbízásából a kegyes támogatásért e helyint is köszönetet mondok. Pécs-étt, 1886. dec. 28. Repich Vince.

Betörés. Csütörtök éjjel eddig ismeretlen tettes az udvaron keresztül több falon rést utve behatolt Böhm C. F. szigeti külvárosban levő üzletébe s ott mindent össze-vissza hányván, kényelmesen megvendégelte magát pálinkával, rummal, sajttal, kenyérral s a 4—5 fira terhet késpéntz magához véve, meglehetősen csomagot gyűjtött össze egy nagy zsákba, mely is állt: sajtból, szivarból, fejszéből, vasalósból s több efféléből; szákmányát azonban — miután zajt hallott — nem vevé magával, megugrott. A betörést Veres József rendőr észrevéven, zajt ütött s a tulajdonost elhivatva a tanfálás felvételött. — Megemlítjük, hogy Böhm C. F. ur fűszer- és vasútlejtét a mai nappal átadta Gebauer N. urnak.

Halalozás. Prefler Simon nyugalmazott dárda tanító meghalt m. hó 11-ikén Vaipón, 71-ik évében.

Duna-szekesői kórorvosa 7 pályázó közül Biasini Ferenc dr. kováznai (erdélyi) gyakorló-orvos választottott meg.

A Nemesiz. Mayer N. baáni bádagos évekkel ezeltött egy Maraz nevezett vinellérral számos betörést és gonosz tettet követvén el s attól félve, hogy a sokat részeskedő Maráz titkukat kifecsegi, azt a szőlők közé esalta és ott orozva meggyilkolta. A gyamu Mayernek ittás állapotban ejtett szavai után ré irányulva, Mayer elfogattott s a esendörök áltai Főherceglakra kísértetett, hol esendesen viselven magát, rövid időre a laktanya egyik szobájában magára hagyatott. Ez alkalmal felhasználva, Mayer az összes fegyvereket kilődözte s a kirántott karddal a szobába lépő őrszervezőt a puskaagyalj keze-féjn sulyosan megütött, mikor is őrlük módra hadonászni kezdett a puskával maga körül. Miután az őrszervező által kétszer sikertelenül szőlítatott fel, hogy adja meg magát, az őrszervező revolverével kétszer rálött a gyilkosra, ki is halálosan találva öszerezgött.

„Pénz- és hitelintézeti jogtanácsos” címen, mint azt már mult számunkban jelezttük Záray Károly dr egy valóban hézagpótló gyűteményt szerkesztett, mely a „Valentin Károly fia” cég kiadásában jelent meg. E könyvben teljes és rendszeres gyűteményben foglalvák mindazon érvényben levő hazai törvények, miniszteri rendeletek, kir. curiai döntvények és kir. pénzügyi közigazgatási bírósági határozatok, melyek egész terjedelmükben s egyéb törvényeknek és rendeleteknek azon egyes szakaszai, melyek a magyarországi pénz- és hitelintézeteket mint ilyeneket ér-

deklk. A pénz- és hitelintézeti alkalmozottaknak s különösen az intézeteket képviselő igazgatóknak a tulajdonképeni pénz- és hitelintézeti szakképzés mellett tagadhatatlanul szükségük van az intézeteket érdeklő törvények és mindennemű általános érvényű közhatalósági rendelkezések ismeretére s az e téren való általános tájékozottságra is; mert alig van magánhivatal, intézet, melynek ügyvitelében annyi törvény és rendelet oly szigoruan szem előtt tartandó volna, mint a pénz- és hitelintézeteknél. Amde ha figyelembe vesszük a mintegy 50 vaskos kötetre terjedő törvény- és rendeletiárt, az elszórva megjelent felsőbbirósági határozatok nagy számát s az egymást megsemmisítő, módosító, kiegészítő törvények, rendeletek nagy tömkelegét: be kell vallani, hogy rendszeres és alapos jogi szakképzés mellett is az e téren való tiszta áttekintés és tájékozottság megszerzése nagyon fárastott munka. Így például a pénz- és hitelintézetek üzleti adója, vágyis a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adója nem kevesebb mint 3 törvény, 4 miniszteri rendelet és 24 kir. pénzügyi közigazgatási bizottsági határozat vonatkozik. Már most kétszáz esetben mily bajos és fárastott munka az illető törvény, rendeletet vagy bírósági határozatot kikeresni s érvényességükről meggyőződést szerzeni. E nehézséget elháriant: fő-célja e műnek. Különösen a pénz- és hitelintézeteket érdeklő adó- és illetéktörvényekben gazdag tárházat nyújtja e könyv az utbaigazító, felvilágosító törvénybeli és emltett közhatalósági rendelkezéseknek, úgy, hogy annak egyletével a pénz- és hitelintézeti szolgáltatás az intézetek jogainak érvényesíthetése nagyon megkönnyíthető s az intézetek sok jogsérelemről, zaklatástól, károsodástól és illetéktelen adó- és egyéb című szolgáltatásoktól megmenthetők. Az értékpapírok és valutákkal való üzletre vonatkozó s a hazai pénz- és hitelintézeteket kétségkívül közelről érdeklő budapesti aru- és értéktörzsei jogszabályoknak e könyvben való felvételével szerző szintén jó szolgálatot tett az intézeti igazgatóságoknak. E könyvben pénz- és hitelintézeti igazgatók és tisztviselőkön kívül az intézeti jogtanácsosok is jó hasznát vehetik, a mennyiben — rendszeresen csoportosítva lévén benne a pénz- és hitelintézeteket érdeklő minden eddig megjelent törvény, miniszteri rendelet, felsőbbirósági határozat és döntvény — ezeknek fárastott és időt rabló kikeresésével nem kell foglalkozniok. A kötet csinos kiállításban 160 lapra terjed s ára 1 frt 50 kr.

Tanfolyam a locomobil és cséplőgépek kezelői számára a budapesti allami közep-ipartanodanál. (Budapest, VIII. ker. Th. Sandor-ter 4. sz.) E tanfolyamon, mely a jövő 1887 dik évi január hó 3 dik napján fog megayittatni s március hó végéig tart, a locomobil és a különféle cséplőgépek szerkezete és kezelése fog taníttatni. Tanulók felvételnék a 18-ik életévüket betöltött önálló lakatosok, kovácsok, ezek segédei s a különböző gépjárák munkásai, okleveles gazdák, valamint oly gazdák is, a kik a természetani tudományokból annyi ismeretel bírnak, hogy a tanfolyamot kellő sikerrel halgathatják; végre géptulajdonosok. A belépőkölti erkölcs-i bizonyítványt kívántatik és az, hogy iról, olva ni tudjanak. A beírások az intézet helyiségében f. évi december hó 20 dik napján kezdődtek s 1887. évi január hó 3-dik napjáig tartatnak; vidékiek a beírásra levélben is jelentkezhetnek. Az igazgatóság.

Birtokvétel. Dáry Dénes tolnamegyei nagybirtokos és orszgy képviselő testvéreitől megvette néhány édes atya zombai birtokát a kastélyalaj és az összes felszerelésekkel.

Megugrasztott tolvajok. Mint rendszeren, úgy a most mult karácsony előtti hetek sem mulhattak el a nélkül, hogy a malacpencsényre, füstölt husra és többefélre vágyódó tolvaj urak ne tegyék tisztelőket egyes általuk kiszemelt házaknál. Így a karácsony előtti vasárnapra virradó éjjel 6 órakor egy ily nem épen rossz szusztra való vágyóval bíró tolvajember tett egy szigeti külvárosi háznál látogatást azon szándékkal, hogy egyet-mást eltaláldonitva magának jó karácsonyt csináljon. E szándékában azonban a házban lakó Tabakó János nyug. pénzügyőr által megakadályoztatott, a mennyiben a tolvaj által — a lépcsők járatalansága következtében előidézett zajt őt kimenésére készítette, a mikor is padláson világosított véve észre s meggyőződést szerelve, hogy nem a házban lakók közé való egyeniség tart — kezében gyertyával — kutatást az élelmi szerek s a fémernékű között, fejét ragadva a kellemtelen látogatót lejövesre „szólította” fel. Az így munkájában való megzavarás és csekély megseztetés miatt megfosztottt iparendély nélkülű mesterségűje a gyertyát eloltva rögtön meg is jelent a felszólításra, de midőn a felszólító oly nem épen kegyelmet osztogató fegyverrel meglátta, egy kissé „habozott” a lejevetellel, míg végre „el menj innen, mert lovok” szavakkal a vele szembe szállott bemeneésre kényszerítte, mi alatt amaz odább állott, nem vevé magával egyembel a családás keserűségénél, sőt sietésben egy verelő-t és egy zsákok hagyott maga után. — Hasonló eset történt a budai külvárosi Major-utcaban is, hol Hochwaller Agoston a tolvajt úzóbe is vette, de az csakhamar szemé elől eltűnt.

Rabbi-választás. A piksi izr. statusquo hitközség rabbiává m. hó 23-ikán egyhangulag Adler Sándor választottott meg.

Tanítói jubileum. Keller Antal duna földvári tanítónak 52 éves működése elismerésül Ó Felsége a koronás ezüst érdem-keresztet adományozván, annak ünnepélyes átadása m. hó 12-ikén történt. Az ünnepeltet a tanuló ifjuság üdvözölvén, dísz-mise következett, melyet a kitüntetett fia: Keller Lajos mindszenti (congárdmegei) plebánus végeztet. A mise előtt Spiesz János apát-plebánus méltatta szép beszédben a kitüntetett érdemét. Mise után a tanító kar nevében Jéhn Ferenc igazgató-tanító üdvözölte az ünnepeltet, átnyujta neki emlékül a kartársak arcképeivel díszített emlékbüsz; dében a kaszinó helyiségében 80 terítékű banket rendeztetett.

A mohács-kölködi vedlőtes és a lipótló-kölköcsü vadvíz-szabályozás munkálatai a kisajátítás-létséggel együtt 55322 frt 22 kr-ra ragnak, mely összegből különböző címek 3396 frt 12 kr megtérülvén, az érdekeltek által 51926 frt 10 kr térítendő meg, vagyis: a püspöki uradalom által 11059 frt 14 kr, Mohács lakosai által 16380 frt 89 kr, 12243 frt 3 kr és 12243 frt 4 kr, mely összegek január 1-től 7% kamattal beszedendők. A püspöki uradalom már részletfizetést teljesítvén, az érdekeltség adós még a pécsi takarékpénztárba 33400 frtal, a mohácsi általános takarékpénztárba 1170 frtal, összesen 45100 frtal,

Somogyból. Hodossy Lajos dr. kaposvári törvényszéki bíró Budapestre tételt át. — Roboz Zoltán dr. eljegyezte Szalay Károly országgy. képviselő leányát. — Elzát. — Hardy Ándor nagy-tudói járásbírósi aljegyző ugyanarra albiróvá nevezetett ki. — Nemeskéri Kiss Lajos, Somogy megye volt táblabírája meghalt m. hó 15-ikén 74-ik évében Karadon. — Szabó János dr. hírneves marczali orvos meghalt.

Egyesületi élet. A dáradi „Kasszinó-egyesület” december 27-én tartotta az évi rendes közgyűlést, melyen az alapszabályszerű tisztújítás is eszközöltetett. Megválasztottak elnökké: Balaskó János kir. járásbíró, igazgatóvá: Perczel Béni th. főszolgabíró, pénztárnok: Kocsis Károly kir. adótárnok, I. titkár: Radits Antal kir. adóhivatali ellenőr, II. titkár: Puz József kir. járásbíró; irnok: választmányi tagokká: Milics Cvetkó, Nendtvich Gyula, Jellachich Károly dr., Goldstein Adolf, Kiss Emil dr., Decelea Bela, Fekete Gyula, Feld István, Nagy Gyula, Rapun Aladár, Bihari Benő és Drcher Antal.

Helyreigazítás. Lapunk egyik előző számában az foglaltatott, hogy Vermes György birtokából egy részt a markociának eladtott. E hirt teljes jóhiszeműséggel a „Somogy” után közzöltük. A dolog azonban kissé másként áll és pedig úgy, hogy Vermes György „Hársfa” pusztáját megvette 90.000 frtért Festichek Imre gróf cseréti birtokos, ki aztán a cseréti hitbizományhoz tartozó markoci birtokrészt markoci és dráva-keresztrai gazdáknak 60.000 frtért birtokukba bocsátotta. — Ugyanezen címen megemlítjük, hogy Wimmersperg Manó báró nem jegyette el Rosmayer Paula kasszonyt.

Kimutatás a pécsi úti. négyzet által felállított karácsonyára befolyt kegyelvényekről: Dulánszky Nándor dr. megyés püspök 100 frt, a dec. 18-án és 19-én rendezett műkedvelő előadások (tisztj. jövedelme 89 forint 51 kr., Bessán János báró (D. Szekeső) 20 frt, Zinkó István kanonok 15 frt, egy ismeretlen ur, Majláth Stefánia és Antal Gyula dr. országgy. képvis. 10—10 frt, Cseh Mari, Cvetkovits Ferencné, Förster Béláné, Majthényi Amália tárnok, Otcoska Géza, Pasitzky Ede dr., Kucsinics Klára, egy magát megnevezni nem akaró ur és Spiesz Eteleka 5—5 frt, Mendi Matild, Stirling Antalné és Uray Atala baáni esperes 3—3 forint, Hrabovszky Izabella báróné (Zágráb) 2 frt 60 kr., Fazekas Sándorné (B. Sellye), Engesser Mari, Kadjacsy Klementin, Rónaky Terka, Klein Teréz, Tauszig Ilka, Treuschiner Róza és Blauhorn Gusztáv 2—2 frt, Németh Vilmosné, Szirányi Karolin, Vizekely Fennena 1—1 frt, Zsolnay Vilmos úrtól 3 nagy láda edény, Otcoska Gézáé urától 5 zsák burgonya és 1 zsák dió, az első pécsi cukor-gyár 1 doboz cukorka, Cseh Kóvár Anna 18 db nóg, 6 zsák burgonya és 5 frt, Biedermann Erzsébet: 20 frt, Pintér Matild 3 frt, Gardi Teréz és Zsiga Klementin 2—2 frt, Kisfaludy Imréné, Szieberth Nándorné és Wachauer Julia 1—1 frt, Cseh Marianne 10 pár meleg cipő, Krausz Rozália I. vég barket, Mikes Józsefné 6 zsák burgonya és 1/2 zsák bab, Zeis Mari 6 nyakkendő, Reinfeld Imréné 12 nyakkendő és 6 pár harisnya, Grünhuth Kálmán 6 nyakkendő, Kaufmann Lajos 9 leánykalap és 10 pár gyermekkesztyű, I. ső Dunagőzhajózási társaság pécsi bányatelepe 50 mmásza briquet, Engel Nona 2, Engel Roza és Stein Ilona 1—1 kocsi tüzelőfa, Nagy Gyuláné 1 kosár mézes kalács és gyertyát. — Összesen a karácsonyfa javára befolyt: 449 frt 21 kr., 18 db nóg, 2 vég és 30 rőf barket, 30 db kendő, 20 pár cipő, 12 pár harisnya, 3 lejtő, 9 kalap, 10 pár keztű, 16 zsák burgonya, 1 zsák dió, 1/2 zsák bab, 50 mmásza briquets, 4 kocsi tüzelőfa, 3 láda edény, 1 doboz cukorka, 1 kosár mézes kalács és gyertya. Felosztott 208 szegény közt. A karácsonyfa felszerelési kiadásai: rendezőnek 2 frt, 60 szegénynek papézn 190 frt 75 kr., kenyér 40 frt 90 kr., liszt 56 frt 10 kr., barket 112 frt 7 kr., cipő 91 frt 20 kr., harisnya 46 frt 10 kr., összesen: 449 frt 12 kr. — Kedves kötelességemnek tartom az egyleti választmány és szegények nevében forró köszönetet mondani a nagylelkű adakozóknak, midőn ezeket a kieszáts eszközése feletti kimutatást nyilvánosságra hozni van szerencsém. Pécssett, 1886. december 24-én. Magyarir Roza aelnök.

Vegyes hírek. Jankovich Aurél főispán Bajáról Szabadkára teszi át lakhelyét. — Pechy Aurél, a szabadkai kir. törvényszék új elnöke m. hó 24-ikén vette át a törvényszék vezetését. — Podmaniczky Armin báró államjóságigazgató meghalt Ó-Budán. A szabadságharcot végigküzdötte. — Strauch Ferenc pornói hercegi uradalmi tisztartó meghalt 66-ik évében. — Knautte János, idős gróf Bathányi Zsigmond titkára meghalt Csákyán. — Szabadkai evangélikus lelkész: Karosi Emil választott meg, ugy azonban, hogy az apatini és zombori evangélikus atyafiakat is tartozik a lelkiekben oktanni. — Kis János zalamegyei földbirtokos meghalt Kerka-Kálócán 70-ik évében. — Schweizer Kálmán perlati állami iskolai tanító l. hó 21-ikén vette először Ihl Armand tót-szent-martoni kasznár leányát; Mariskát. — Mayerhoffer J. muraszombati uradalmi fővadász Román nevű 13 éves fia büntetéstől való felelőben szíven lötte magát. — Vezekényi Horváth Lilla nagykanizsai nőnevelő intézet-tulajdonos leányát Lillát eljegyezte Szirányi N. 8-ik gyalogezredbeli hadnagy. — A legnagyobb orgona az osztrák-magyar monarchiában a bécsi Szent-István templom új orgonája, melynek 5653 sípja van; a leghosszabb síp 33 lab. Az orgona 40.000 frtba került. — Duna-földvári evangélikus lelkész: Rév komáromi kaplán: Adorján Ferenc választott meg, ki felavatóját l. hó 21-ikén tartotta. — Keller Antal duna-földvári r. k. néptanító, ki rögös pályáján már 50 éve működik, a felségétől érdemei elismerésül a koronás ezüst érdem keresztet kapta. — Jobaházy Dóra Miklós eljegyezte özvegy Vince Lajosné szüetett Keszler Laura úrnót Gyönkön. — Villám Arnold volt kaposvári honvéd-örnag 14 éves festő-növendék fia: Bertalan a sok nehézséggel járó művészi tanulmányokba beleuna agyonlőtte magát. — Döring Frigyes Udvari (tolnamegyei) község jegyzője eljegyezte Város Hidvégen Wagner Janka kasszonyt, Wagner Jánosnak, a Montenuovo herceg-féle felsőnyeki uradalom főedzésének leányát. — Savanyu Józsi, a birhét rablót, ki a szombathelyi törvényszék életfogytiglani fogházra ítelt, a királyi tábla halálra ítélte. Savanyu Józsi nem kevesebb, mint 29 büntetést követett el. — Szegszárd város fogyasztási adója az 1887-ik évre 22.000 frt, mely összegért a város azt a pécsi pénzügyi igazgatóságtól kérte vette. — Ellmann Miklós szegszárdi ügyvéd, megyebizottsági tag s a szegszárd-bátai dunavégvár-társulat elnöke meghalt m. hó 29-ikén, 53 ik

évében. — Schossberger György dr. újvidéki orvos a m. hóban tartotta 25-éves működésének jubileumát, mely alkalmából tisztelői bankettet rendeztek. — A Ferencz-csatorna új hídja a zombor-apatini uton elkészült s a napokban adatott át a forgalomnak. A híd egészen vasból van, erős és tartósnak ígérkezik. — Boldogfai Farkas Imre hagyáros földbirtokos eljegyezte Andrásidán vitai Viosz Mariska kasszonyt. — Festichek Benő gróf zalamegyei segéd-tanfelügyelő Fehérmegye tanfelügyelővé neveztetett ki, helyére Wekerle László dr. lépett. — Czelder Márton keszteméti református lelkész 13 éves leánya: Kornélia meghalt. — Örökös Horváth Gyula zánkányi állomás-főnök leányait: Gizellát és Margitot eljegyezték, az első Miksch István, a 2-ikat Trombauer Márton forgalmi tisztak. — Klinovszky Gyula kulai kir. járásbírósi igaztató meghalt 3 ikán, 26-ik évében. — Lénárd Máté, Szabadka város tiszt főügyésze meghalt 1-én, 41-ik évében. — Krantz Nep. János honvéd-alezredes neje született Craglievich de Frusca Adelaid meghalt Szabadkán, 41-ik évében. — Zombor város főkapitányává Sándor Béla főispán által Walter Nándor törvényszéki jegyző nevezetett ki. — Szabadkán m. hó 9-ikén ejtetett meg a városi képviselő-választás, mi a szabadelvű párt fényes győzelmével végződött, amennyiben a 64 bizottsági tag közül 55 a szabadelvű párthoz tartozik.

Törvényszéki esarnok.

Büntető ügyek.

December 27-én: Pajabk Czetkó és társai ellen lopás miatt. — Pintér István és neje ellen gondatlanságból okozott emberölés miatt. — Osváld József ellen lopás miatt. — Dec. mber 29-én: Ifj Kovács Dániel és társai ellen halál okozott súlyos testi sértes miatt. — Fausz József és neje ellen sikkasztás miatt. — Tésenyi József és társai ellen lopás miatt.

December 31-én: Kaufmann Mihály ellen szándékos emberölés miatt.

Január 3-án: Szarkanyoz Ilia ellen szándékos emberölés miatt. — Schubert Mihály ellen sikkasztás miatt.

Január 5-én: Halich József és Tili József ellen lopás miatt. — Duci József ellen halált okozott súlyos testi sértes miatt.

Január 7-én: Gyenes Gyula és társai ellen lopás miatt.

Január 8-án: Horváth Vörösis István ellen gondatlanságból okozott súlyos testi sértes miatt. — Hoffmann Adam és társai ellen hamis tanzás miatt.

Szerkesztői üzenetek.

Munkatársainknak. Midőn t. munkatársainknak boldog új évet kívánunk, egyuttal kérjük őket, hogy már beküldött és elfogadott dolgozataik megjelenésig kevés türelmenl legyenek s minket becses támogatásukban továbbra is részesteni kegyeskedjenek.

Laptulajdonos:	Felölő szerkesztő:
Fekete Mihály.	Feiler Mihály.

Hirdetések

Szines selyem merveilleux (egész selyem) méterenkint 1 frt 15 krtól 6 frt 45 krig (16 különféle minőségben) vámtmentesen házhoz szállít

HENNEBERG G. (cs. kir. udvari szállító) selyemgyári raktára Zúrt. — Minták kovátra. — Levelek 10 krajcarba kerülnek.

31/2/1886. Árverési hirdetemény.

A siklósi kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Foris Eszter viszlói végrehajthatónak Nagy Soós Zsófia viszlói lakos végrehajtást szenvedő elleni 75 frt tökéketelés és járulékaik ránti végrehajtási ügyében a siklósi kir. járásbírósg területén levő Viszló község határában fekvő, a viszlói 853 sz. tjkben felvett 1/10 telek 2/3 részére 540 frt, az ugyanott felvett 1—5. hsz. fekvőségeknél 2/3 részére 181 frt, a viszlói 596. sz. tjkben felvett 3291. 3501 hsz. szőlőknek 2/3 részére 204 frtban megjelölt ingatlan az 1887. évi január 22-ik napján délelőtt 10 órakor Viszló község házánál megartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladhatni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10. 9/10, vagyis 54 frt 60 krt, 18 frt 10 krt, 20 frt 40 krt készpénzben, vagy az 1881. évi LX. te. 42. §-ban jelzett artolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8-ik §-ában kijelölt ovadékképes értékpapírral a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervény átszolgáltatni.

A siklósi kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóságnak 1886. évi szept. hó 18-ik napján tartott üléséből kiadta:

VISY PAL,
kir. aljárásbíró.

Előzetési felhívás

VERÉB JANKO

Pécssett megjelenő társadalmi képes éleczlapra.

A VERÉB JANKO az 1887-ik évvel 3-ik évfolyamába lép s mint eddig, ugy ezután is gazdag tartalommal és a legdiszesebb kiállításban jelenik meg.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . . . 3 — —
Negyed évre . . . . . 1 — —

Az előfizetések legelőnyösebben posta-utalványon eszközölhetők a lap címével: Pécs, János-utca 8 sz. a. kértendők.

Dr. Tolnai Vilmos

orvos, sebész tudor, szülész és szemorvos

rendel naponkint d. e. 11—12, d. u. 3—4 óráig.

Szegénysorsuakat ingyen gyógyít.

Lakik: Irgalmas-utca 2. sz. I. emelet.

A köszvény és orvz ellen ajánlott számos háziszerek között meg is csak a valódi Horgony-Pain-Expeller a leghatásosabb és legjobb. Ez nem titkos-szer, hanem egy teljesen megbízható, orvostilag kipróbált készítmény, mely minden betegnek teljes megnyugvással ajánlható. Hogy a Pain-Expeller teljes bizalmat érdemel, legjobban kitűnik abból, hogy sok beteg, a ki nagy garral feldicsért más gyógyszereket próbált meg, megint csak a régi jónak bizonyított Pain-Expellerhez tért vissza. Epen az összehasonlítás által győződtek meg arról, hogy úgy a csúszos fájdalmak, tagszakadások stb., mint a fő-, fog- és hátfájás, oldalnyílások stb. a Pain-Expellerrel eszközölt beérzések által leggyorsabban szüntethetők meg. A 40 kros, 70 kros és 1.20 ós ár a szegényebbeknek is hozzáférhetővé teszi, míg másrészt a számos siker a fölül kezeskedik, hogy a pénz nemes kidobva. A káros utánzatoktól azonban óvakodni kell, s csak a „horgony”-jellel ellátott Pain-Expeller fogadjuk el mint valódit. Központi-raktár: Gyógyszertár az arany országhoz Prágában, Niklasplatz 7. Kapható a legtöbb gyógyszerárban.

Hirdetemény.

A pécsi kir. törvényszék részéről czennel közzétetik, hogy **Visy Lajos** Mohácsra kinevezett kir. közjegyző működését 1887. január hó 1-én Mohácsra (Német-utca 33-ik sz. a. házban) megkezdi és hogy okiratoknak német nyelven való felvételére is feljogosított.

A pécsi kir. törvényszék 1886-ik évi december 30-án tartott üléséből.

OCKSAY ANTAL, kir. törvényszéki elnök
PERCEL E. kir. széki jegyző

Van szerencsém a t. cz. közönség becses tudomására hozni, miszerint

ügyvédi irodámat

Teréz-utca I. sz. (Hermann Vince féle házban) megnyitottam.

Pécssett, 1886. december 31-ikén.

Dr. Egyri Béla,
köz és váltó ügyvéd.

Alkalmi ajándékul

legal kalmasabb varrógépek

min en létező fajtában, kipróbált jó minőségben, legjutányosabb áron kaphatók:

Weidlinger Zsigmond

raktárában: Pécs, Szeche nyi-ter 10-ik szám.

Legnagyobb kivitelű áruraktár Brünben.

TURETCSÉK JÁNOS

Brünn, Rennergasse 1, Gróf Nitrovsky-féle palota.

Iroda és raktár: Friedhofgasse 5. sz. szállit utánvétellel a legjutányosabb áron.

10 méter Caschmir, feketé és szines, dupl széles 4.—
10 méter három nyüstös, széles minőség, la 3.5, Ha 2.80
10 méter kalmuk, legjutányosabb, nehezebb minőség 3.—
10 méter ruhabarchet, legszebb minta, n minőség 3.60
10 méter házi-köntös-szövet, marv. szépen mintázott 2.50

Gyapjuszövet maradekok,

egy nad-ágra, 115 cm. hosszú, sötétes színű, jó téli minőségű, egész maradek, la 3.5, Ha 2.80
egy egész öltözetre, 320 cm. hosszú, 7/8 széles, téli szövet sötétes színben, egész maradek, kék vagy teli kabatra, vastag gyapjus kabát szövet, kék vagy sötétbarna, 240 cm. hosszú, 7/8 széles, eredeti színben, az egész maradek 8.—

Palmerston,

egy félkabatra vagy női kabatra barna-zöld, kék, barna vagy fekete színben, egy férfi félkabatra 220 cm. hosszú 5.50

Loden,

tiszta gyapjuból készen, 7/8 széles, minden színben, 180 cm. egy kabatra, az egész maradek 3.60

Peruvien és Doskin,

fekete, a legtisztább gyapjuszövetből, 7/8 széles, igen finom minőségű, eredeti színű, legelőnyösebb ár méterenkint csak 2.65

Szabászati kellékek.

Kloith Italia,

fekete, sima és csikos, 7/8 széles 1.10
fekete pamutszövet, 7/8 széles — 50

Satin,

finom világes stráf, barna is, ujjielésnek métrikint — 05

Schirting,

mellény hát bélelésre fényvel, méterenkint — 24
1 maradek (0-1 méter) futószövet, igen tartós 3.50
1 juttá-fügöny, tőrök minta 3.0
1 juttá-keszlet, 1 asztalkendő, 2 ággyertő 3.50
1 ripsz-keszlet, 1 asztalkendő, 2 ággyertő 4.50
1 ejjeli ággy-szőnyeg, n. min. közep. 2.50, nagy 3.—
1 tepő, 2 méter hosszú 1.90
1 szalmazsák, 2 méter hosszú 5.20
1 drb kanavász, 3 bécsi méter hosszú 5.50
1 drb damastmaradek, 30 becsi méter, la 7.50, Ha 5.50
3 abroz, 1/2 lenből, fehér, vörös, kék, sárga 2.—
6 asztalkendő, 1/2 lenből 1.20
6 tőrülkő lendamastból rojtokkal 1.80
6 tőrülkő lenből, vörös díszléssel 1.20
12 zs-bekendő, beszege szines díszléssel, uraknak 1.20
nőknek 1.—
3 női ing schiffonból himzéssel 2.50
3 női ing erős vastagból, csipkékkel 3.20
1 ejjeli-köntös gazdagon díszítve, la 1.30, Ha — 80
3 női nemek-abat, minden színben, gazd díszítve 3.—
1 női gyapju-köpeny, minden színben, szépen illo 2.—
1 Angora-köpeny-kendők tére, 7/8, minden színben 2.80
1 jáger-fele ing urak s hölgyeknek, tiszta pamutból 2.80
1 jáger-fele nadrág urak s hölgyeknek t. pamutból 2.50
1 női alsósoknya himzéssel, díszítve 1.50
1 angol utazó plaid 3/4 méter hosszú, 1.6 méter széles 2.80
1 klttaui zserf-ing, fehér vagy szines, la 1.80, Ha 1.20
3 munkas-ing Oxfordból, la 1.40, Ha 2.—
3 pár alsónadrág barchetből la 1.80, la 2.50
3 pár harisnya, kötött, fehér s szines — 70
3 atlasz nyakkendő, széles v. keskeny, Ha 75, la 1.50
3 női köteny oxfordból, nyers len és sifonból 1.—
3 pár női teli-harisnya, fehér vagy szines, kötött 1.20
1 drb házivászon, 29 becsi rőf 4.20
1 drb sifon, 30 becsi rőf 5.50
1 drb hamburgi exord, 30 becsi rőf 4.50
1 drb prosniti barchet, 30 becsi rőf fehér vagy vörös 6.—, kék vagy barna 5.—

A meg nem felelő cikkek azonnal visszavételnek és a pénz visszaküldetik.

Tíz frton felüli megrendelésekert a szállitási díjat a ceg fizeti.

Üzlet megnyitás.

A nagy közönségnek becses figyelmébe ajánlom újonnan felszerelt raktár-üzletemet, melyben a legvalogatottabb és művészi kivitelű

arany és ezüst-árak,

koral és gyemant ekszerek, zseborak, bécsi inga-es parisi salon-orak, amerikai ebresztő-, iroda-, konyha és schwarzwaldi fali orak

a legjutányosabb gyári áron kaphatók.

Ócska aranyat, ezüstöt és más érték tárgyakat cserébe átveszek, vagy azokat **készpénzért** a legmagasabb áron megveszem.

Videki megrendelések postafordultával és leikismeretesen eszközöltnék. 22

Órakert 3 évi jótállás.

Schönwald Imre,
óras és aranyműves,
Pécssett, Király-utca, a „Hattyu” épületben.

NEUSTEIN-FELE (szukrozott)

SZT. ERZSEBET

LABDACSKOK.

Minden hasonló készítménnyel szemben előnyben kell részesíteni ezen labdacskokat, mentesek minden ártalmas anyagtól a legnagyobb eredményre felhasználva az altesti szervek betegségeinél könnyen használatos és vértisztító; egy gyógyszer sem kedvezőbb s amellett egészen ártatlanabb

székrekedéseket

löküdeni a legtöbb betegségeknek e biztos forrását a cukrazott alakja miatt még gyermekek is szivesen veszik. Ezen labdacskok egy igen megtisztelő bizonyítványt nyert udvari tanácsos Pitha tanártól lettek kibirtetve.

Egy doboz 15 labdacskot tartalmazó 15 kr. Egy henger, mely 8 dobozt, tehát 120 labdacskot tartalmaz, ára csak 1 frt o. e.

O V A S! Minden doboz a melyen e cég: gyógyszerium zum heiligen Leopold nem áll és a bűs őrléslen ved. jegyünket nem hordja, az hamisítvány melynek megvételét a közönség óvatik. Igen figyelni kell, hogy ne egy rossz, semmi eredményt nem bíró de penseség ártalmas készítményt kapjanak. Ittá-rozottan kell kérni Neustein-fele Erzsébet labdacskokat; ezek a beritkök és hasznaitati utasítások az itt látható aláírással vannak ellátva. Főraktár: Béchseu Apotheke zum heiligen Leopold des Neustein Ph. Belváros. Ecke der Planken und Spiegelgasse Raktár Pécssett: Kovács, Spicz és Zsiga gyógyszerárban.

